

1026 Budapest, Riadó u. 1-3.
Levélcím: 1534 Budapest, Pf. 958
KRID: 213396918
Ügyszám: VJ/10/2024.
Iktatószám: VJ/10-78/2024.

Betekinthető változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a

- DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társai Ügyvédi Iroda (1124 Budapest, Csörsz u. 49-51.; KRID: 18098073) által képviselt **Liebherr-Építőipari Gépek Magyarország Kereskedelmi Kft.** (9027 Győr, Szentiváni út 10.; KRID: 12672994),
- [SZEMÉLYES ADAT] ügyvezető által képviselt **Bimonte Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (1195 Budapest, Kossuth Lajos u. 10., 9. em. 29.; KRID: 13244327)

eljárás alá vont vállalkozások ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult VJ/10/2024. számú versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Tali-Immo Kft. 2019. évi toronydaru beszerzése érdekében lefolytatott ajánlatkérése kapcsán tanúsított magatartásukkal a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdésébe ütköző versenykorlátozó célú megállapodást valósítottak meg, amikor a Tpv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt módon egyeztettek ajánlatadói magatartásukat, árait, felosztva ezáltal az adott beszerzést.

Az eljáró versenytanács a fenti jogsértés miatt a Liebherr-Építőipari Gépek Magyarország Kereskedelmi Kft.-vel szemben 7.424.610 Ft (azaz hétmillió-négyszázhuszonnégyezer-hatszázötven forint) összegű versenyfelügyeleti bírságot szab ki. A versenyfelügyeleti bírságot az eljárás alá vont a Magyar Államkincstár 10032000-01037557-00000000 számú versenyfelügyeleti bírságszámlája javára köteles megfizetni a jelen határozat átvételétől számított 30 napon belül, befizetéskor a közlemény rovatban feltüntetve az eljárás alá vont nevét, a versenyfelügyeleti eljárás számát, a befizetés jogcímét (versenyfelügyeleti bírság). Ha a kötelezett pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, akkor az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot fizet. A bírság, illetve eljárási költség (és az esetleges késedelmi pótlék) meg nem fizetése esetén a Gazdasági Versenyhivatal megindítja a határozat végrehajtását.

A határozat ellen az átvételtől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan a magyarorszag.hu oldalon elérhető *Úrlevel a Gazdasági Versenyhivatal döntése elleni keresetlevél beterjesztéséhez* dokumentum¹ használatával. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselet kötelező.

* * *

¹ https://magyarorszag.hu/szuf_ugyleiras?id=5a0fdf08-97b7-4015-874b-3643b45d7ebd

Az eljáró versenytanács továbbá meghozta az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást egyebekben a Tpvt. 60/A. § (1) bekezdés c) pontja alapján, elévülés folytán megszünteti.

A végzés ellen az átvételtől számított 8 napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan a magyarorszag.hu oldalon elérhető *Úrlap a Gazdasági Versenyhivatal döntése elleni keresetlevél beterjesztéséhez* dokumentum² használatával. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselet kötelező.

* * *

Amennyiben a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen is jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.

I n d o k o l á s

I.

A vizsgálat indításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2024. április 25-én VJ/10/2024. számon versenyfelügyeleti eljárást indított³ a Liebherr-Építőipari Gépek Magyarország Kereskedelmi Kft. (a továbbiakban: Liebherr Kft.) és a Bimonte Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: Bimonte Kft.) ellen, miután észlelte, hogy a nevezett vállalkozások 2019-től feltehetően olyan egyeztetéseket folytattak, amelyek toronydaru és egyéb daru beszerzésére vonatkozó versenyeztetési eljárások kapcsán tanúsítandó ajánlatadói magatartásuk, így különösen a nyertes vállalkozások, valamint az ajánlati árak meghatározására irányultak, és ezzel a Tpvt. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.
2. Az eljárás a Tpvt. 65/A. § (9) bekezdése szerint beszerzett bizonyítási eszközökre vonatkozó utólagos bírói engedély alapján indult. A GVH ugyanis a VJ/44/2021. számú versenyfelügyeleti eljárás keretében 2023. november 7-én előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatást folytatott le többek között a Liebherr Kft. székhelyén,⁴ melynek során fellelt egyes bizonyítási eszközök alapján valószínűsíthető volt, hogy a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. a VJ/44/2021. számú ügyben vizsgált magatartástól eltérő, ahhoz nem kapcsolódó, a GVH előtt addig nem ismert, feltételezetten jogsértő magatartást tanúsítottak. A vonatkozó bizonyítási eszközök jelen eljárásban történő felhasználhatósága érdekében a GVH 2024. április 22-én⁵ utólagos bírói engedély iránti

² https://magyarorszag.hu/szuf_ugyleiras?id=5a0fdf08-97b7-4015-874b-3643b45d7ebd

³ VJ/10-4/2024. sz. végzés

⁴ Az eljárási cselekményt a Fővárosi Törvényszék 23.Kpk.750.329/2023/2. számú végzésével engedélyezte.

⁵ Tekintettel arra, hogy a 2023. november 7-én tartott helyszíni kutatás során készült kutatási másolatok feldolgozása és a védekezés céljából készült iratok leválogatása 2024. március 4. napján fejeződött be, és vált

kérelmet terjesztett elő,⁶ melynek a Fővárosi Törvényszék 3.Kpk.750.133/2024/2. számú végzésével helyt adott.⁷

3. A vizsgálat 2024. december 12-én terjesztette vizsgálati jelentését⁸ az eljáró versenytanács elé.
4. Az eljáró versenytanács 2025. március 17-én közölte az eljárás alá vontakkal előzetes álláspontját,⁹ ezzel egyidejűleg felhívta a bírsággal sújtani tervezett Liebherr Kft.-t, hogy a kézhezvételtől számított 15 napon belül írásban jelezze, kíván-e a Tpvt. 73/A. §-a szerinti egyezségi eljárásban részt venni.¹⁰
5. Az eljáró versenytanács felhívására a Liebherr Kft. egyezségi eljárásban vett részt, melynek eredményeként az eljáró versenytanács és a Liebherr Kft. közös álláspontra jutott a megállapítandó jogsértés, az annak alapjául szolgáló tényállás és bizonyítékok, valamint az ezért kiszabandó bírság legmagasabb összege vonatkozásában. A közös álláspont a bizonyítékokat, a tényállást és a megállapítandó jogsértést illetően lényegében az előzetes álláspontban foglaltakkal azonos tartalommal jött létre. A Liebherr Kft. a létrejött közös álláspontra megfelelő egyezségi nyilatkozatot tett.¹¹
6. Az eljáró versenytanács 2025. június 11-én közölte az eljárás alá vontakkal kiegészítő előzetes álláspontját,¹² melyre a Liebherr Kft. a Tpvt. 73/A. § (4) bekezdésével összhangban, határidőben nyilatkozott.¹³ A Bimonte Kft. sem az előzetes álláspontra, sem a kiegészítő álláspontra nem tett észrevételt. Az eljárás alá vontak tárgyalás tartását nem kérték.

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások

II.1. Liebherr Kft.¹⁴

7. Az eljárás alá vont Liebherr Kft. a Liebherr-csoport tagja. A Liebherr-csoport 1949-ben Németországban alapított családi vállalkozásból nőtte ki magát globális méretű építőipari gépgyártó szereplővé. A Liebherr-csoport termékei közé tartoznak többek között a toronydaruk is.
8. A Liebherr Kft. közvetlen irányítója és kizárólagos tulajdonosa a Liebherr-EMtec GmbH., amely társaság a Liebherr International AG kizárólagos irányítása alatt áll. A Liebherr Kft. nem irányít más vállalkozásokat, más eljárás alá vonttal nem tartozik egy vállalkozáscsoportba.

---

megismerhetővé az adatbázis tartalma a GVH számára, így a Tpvt. 65/A. § (10) bekezdés szerinti utólagos bírói engedély kérelmezésére nyitva álló 60 napos határidő 2024. május 3-án járt (volna) le.

⁶ VJ/10/2024., betekinhető iratváltozat: VJ/10-1/2024.

⁷ VJ/10-2/2024., kijavított változat: VJ/10-3/2024.

⁸ VJ/10-55/2024., betekinhető iratváltozat: VJ/10-56/2024.

⁹ VJ/10-61/2024., betekinhető iratváltozat: VJ/10-62/2024.

¹⁰ VJ/10-64/2024.

¹¹ VJ/10-73/2024.

¹² VJ/10-74/2024.

¹³ VJ/10-76/2024.

¹⁴ VJ/10-8/2024.

9. A Liebherr Kft.-t 2001-ben alapították. A Liebherr Kft. feladata a magyarországi forgalmazás ellátása, többek között a daruk vonatkozásában. E tevékenységét az ország öt önállóan kezelt földrajzi területén aktív értékesítési munkatársai révén végzi. A forgalmazás mellett az értékesített daruk szervizelésével is foglalkozik.¹⁵ A Liebherr Kft. kizárólag a Liebherr-csoport termékeit forgalmazza.
10. A toronydaruk és egyéb daruk piacán, amikor az ajánlatkérő vállalkozások a Liebherr Kft. részére küldött közvetlen ajánlatkéréssel vagy megrendeléssel élnek, részükre a Liebherr-csoport központja gyártja le és szállítja ki a megrendelt termékeket. Ilyen esetekben is a Liebherr Kft. értékesíti a termékeket Magyarországon.
11. A Liebherr Kft. adatszolgáltatása szerint forgalmában a toronyaduk és egyéb daruk részesedése az alábbi volt:

2019	2020	2021	2022	2023
17,14%	8,4%	5,76%	4,38%	7,73%

12. A Liebherr Kft. által kiadott ajánlatokat a vizsgálattal érintett beszerzések esetén [SZEMÉLYES ADAT] értékesítő / szervizmenedzser készítette, azonban azok tartalmáról [SZEMÉLYES ADAT] akkori értékesítési vezető is tudomással bírt.¹⁶
13. A Liebherr Kft. 2023. évi nettó árbevétele 4.460.792.000 Ft volt.¹⁷

II.2. Bimonte Kft.¹⁸

14. A Bimonte Kft. 2004. március 1. napján alakult. A vállalkozás egyedüli tagja és vezető tisztségviselője 2015. augusztus 27. óta [SZEMÉLYES ADAT], akinek a céginformációs adatok szerint más vállalkozásban nincsen tulajdonosi érdekeltsége.¹⁹
15. A vállalkozás toronydaruk teljeskörű üzemeltetésével, szerelésével és az ahhoz tartozó egyéb feladatok menedzselésével foglalkozik. Az eljárás alá vont vállalkozás tevékenységébe beletartozik a saját jogcímen kölcsönbérletbe adott toronydaruk teljeskörű üzemeltetése, mint főtevékenység, és alkalmanként – a vállalkozás kapacitásának függvényében – mások tulajdonában lévő toronydarukkal kapcsolatos feladatok elvégzése (felszerelés, beüzemelés, üzem közbeni vizsgálatok, karbantartás, szakszerű tárolásban közreműködés, új daru átvételének szakszerű menedzselése stb.) eseti megállapodások alapján.²⁰
16. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint nem foglalkozik toronydaruk kereskedelmével, külön megkeresésre – csak a Liebherr Kft. toronydaraira vonatkozóan – ajánlotta a toronydaru beszerzésének a lebonyolítását (2019-2021 között 8 alkalommal, több különböző ajánlatkérő számára). Ennek megfelelően toronydaru értékesítési árbevétele sem volt. Nyilatkozata szerint ilyen ajánlatok esetén feltehetően a Liebherr Kft.-től tudta volna a Bimonte Kft. beszerezni a legjobb feltételekkel a darut, és azt értékesítette volna

¹⁵ VJ/10-25/2024. számú Liebherr Kft. adatszolgáltatás 4. oldal 2. kérdés.

¹⁶ VJ/10-46/2024. számú jegyzőkönyv 1. kérdés.

¹⁷ Forrás: <https://e-beszamolo.im.gov.hu/>

¹⁸ VJ/10-14/2024.

¹⁹ VJ/10-59/2024.

²⁰ VJ/10-14/2024. számú Bimonte Kft. adatszolgáltatás 1. oldal 9. pont.

tovább az ügyfél részére, de erre nem került sor.²¹ A Liebherr Kft. nyilatkozata²² szerint közte és a Bimonte Kft. között korábban szóbeli megállapodás történt, amelynek értelmében a Bimonte Kft. értékesíthetett LIEBHERR darukat, de ezen szóbeli megállapodás írásos rögzítése nem történt meg.

17. A Bimonte Kft. által kiadott árajánlatokat a vizsgálattal érintett beszerzések esetén és azóta is [SZEMÉLYES ADAT] ügyvezető készíti.
18. A Bimonte Kft. körülbelül három éve nem fejt ki érdemi piaci tevékenységet, csak a már meglévő ügyfeleit szolgálta ki. A gazdasági tevékenységét fokozatosan fejezte be, körülbelül 2023 óta új ajánlatot már nem adott ki a vállalkozás.²³
19. A Bimonte Kft. 2023. évi nettó árbevétele 40.191.000 Ft volt, a 2024. évben azonban a vállalkozás a beszámolója szerint nem realizált árbevételt.²⁴

III.

Az érintett piac

III.1. A piacmeghatározás szempontjai

20. A Tpv. 14. § (1) bekezdése alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembevételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt – a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel – ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait.
21. A versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják.²⁵ Egy egységes jogsértés kiterjedhet egyébként egymástól elkülönülő termékpiacokra is, és ilyen esetekben sem szükséges meghatározni, hogy ezen termékpiacok milyen érintett piacokhoz tartoznak.²⁶
22. Ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell (ún. kőkemény kartell) esetén a piaci részesedés meghatározásának nincs jelentősége, tekintettel arra, hogy a csekély piaci részesedésen alapuló mentesülés kőkemény kartell esetén kizárt. Ennek következtében az érintett piacnak a Tpv. 14. § rendelkezéseiben foglaltak szerinti meghatározásának nincs kiemelt jelentősége,²⁷ ezért azt teljes pontossággal nem is kell meghatározni.²⁸ Ugyanakkor a piacmeghatározásnak az esetleges bírság meghatározása szempontjából lehet relevanciája.
23. Ennek megfelelően az eljáró versenytanács az alábbiakban a vizsgált magatartás megértéséhez, értékeléséhez szükséges mértékben mutatja be az érintett termékek,

²¹ VJ/10-28/2024.

²² VJ/10-17/2024. 11. o.

²³ VJ/10-28/2024. számú Bimonte Kft. ügyfélmeghallgatás 3. oldal 1. kérdés.

²⁴ Forrás: <https://e-beszamolokim.gov.hu/>

²⁵ T-71/03. sz. *Tokai Carbon kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet [EBHT 2005., 10. o.] 90. pontja

²⁶ T-396/10. sz. *Zucchetti Rubinetteria SpA Európai Bizottság* ügyben hozott ítélet [EBHT 2013., 000 o.] 26-27. pontja

²⁷ Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.236/2009/11., VJ/20/2005

²⁸ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6., VJ/162/2004.

szolgáltatások jellemzőit, keresleti és kínálati viszonyait, az egyes piaci szereplők helyzetét.

24. A jogalkalmazási gyakorlat szerint közbeszerzést érintő egyeztetések vizsgálata esetén az érintett piacot az adott közbeszerzés tárgya képezi.²⁹ Az érintett piac meghatározásának a célja pedig az adott vizsgált magatartás kapcsán a versenynyomás feltérképezése a releváns tények és körülmények alapján. Az érintett piac az a piac, amely tekintetében a versenykorlátozó, kizáró, illetőleg torzító hatás jelentkezik, figyelemmel arra, hogy az érintett piac a Tptv. 14. §-ának (1) bekezdése szerint a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület által determinált. A közbeszerzési szabályok alapján az ajánlatkérő az ajánlati felhívásban és a dokumentációban köteles pontosan meghatározni, hogy milyen termék, milyen szolgáltatás tekintetében kíván pályáztatni, végül a közbeszerzési eljárást lezáróan szerződni.³⁰
25. A Tptv. szabályozása szerint az érintett piac meghatározása érdekében a megállapodás tárgyát képező és az azt helyettesítő áruk fogalmát földrajzilag is be kell határolni, vagyis az árupiacot földrajzilag tovább kell szűkíteni arra a területre, ahol a piacot befolyásoló hatás még érvényesülhet. A közbeszerzési eljárások esetében a földrajzi piac meghatározása azért speciális, mert annak határait maga az árupiac determinálja.³¹
26. Hasonló elvek érvényesülnek a közbeszerzésnek nem minősülő, közbeszerzési értékhatárt el nem érő, közösségi célú beszerzések, illetve a pontosan körülhatárolt, meghívásos alapon működő, nem kormányzati intézmények, hanem piaci alapon tevékenykedő vállalkozások által kiírt egyedi beszerzések (a továbbiakban: magánbeszerzések) esetén is.

III.2. Az érintett termékek, piacok³²

27. A jelen versenyfelügyeleti eljárás tárgyát képező magatartások toronydaruk értékesítéséhez kapcsolódnak.
28. A toronydaruk építkezéseknél használatos nagy emelési magasságú, de viszonylag kis teherbírású daruk. Ezeket a darukat ideiglenes jelleggel állítják fel és rövid ideig üzemelnek egy helyen, így fontos a könnyű és gyors szerelhetőségük. A toronydaruknak több fajtája létezik.
29. A különféle gyártású toronydaruk funkcionálisan alapvetően helyettesítik egymást. Az elvégzendő feladatok szempontjából a legfőbb paraméter a daru teherbírása, a gém hossza, azaz a daruzási rádiusz, valamint a daru magasságából adódó emelési vagy átemelési magasság. Minőségi különbség részben magának a toronynak a tartósságából, időjárás-állóságából, részben a daru telepítésének egyszerűségéből és gyorsaságából, legnagyobb részt pedig az alkalmazott irányítási technológiából, a daru kezelhetőségének pontosság és kényelem szempontjából megjelenő különbségeiből adódik.
30. A Liebherr Kft. nyilatkozata szerint a magyarországi piacon a kínálati oldalon közvetlen gyártói képviselőtlen keresztül jelenléttel tudomása szerint csak a LIEBHERR Csoport, illetve a francia Potain rendelkezik. Tekintettel az érintett termékek jellegére, jellemzőnek

²⁹ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7. sz. ítélete a VJ-74/2004. sz. ügyben.

³⁰ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.232/2007/14. sz. ítélete a VJ-28/2003. sz. ügyben.

³¹ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.037/2008/12. sz. ítélete a VJ-20/2005. sz. ügyben.

³² VJ/10-8/2024.

a külföldről történő közvetlen beszerzés tekinthető. Jelentősebb gyártónak minősül a Terex-Comedil, a Raimondi, a ZOOMLION, a SAEZ, a Wolff és a Comanza. A Magyarországon üzembe állított toronydaruk túlnyomó többsége mindazonáltal használt toronydaruknak az európai piacról történő eseti vásárlásával kerül be az országba.³³

31. A kínálati oldalon jelentős szerepet játszanak a bérbeadó cégek is. Ennek oka, hogy a darukat csak időszakosan, projekt jelleggel használó, vagy egyébként kisebb vevők számára rugalmasabb és gazdaságosabb megoldást jelent saját daru beszerzése helyett az eseti bérleti jogviszony alkalmazása. A jelentősebb bérbeadó cégek között említhető az ÉGV Toronydaru Zrt., Bau Daru Kft., Darumount Kft., Mamut Daru Kft., TDH Toronydaru Kft., valamint a Crane-Bau Kft., de az említettek mellett országszerte nagy számban elérhető különféle daruzási szolgáltatást nyújtó vállalkozás.
32. A toronydaruk / daruzási szolgáltatások keresleti oldalán az építőipari vállalkozások közül általában a magasépítéssel, illetve ipari projekt kivitelezéssel foglalkozó cégek vannak jelen. Saját daru beszerzése tipikusan az azonos típusú, ezért daruzási szempontból szűk termékkörrel érintett munkákat végző, valamint a kifejezetten jelentős építőipari vállalkozásokra jellemző, egyéb esetekben a bérelt daru alkalmazása gazdaságosabb.
33. Tekintettel a termékek élettartamára és felhasználási céljára, a piaci értékesítési lehetőségek sporadikusak, új termék beszerzésére csak megfelelő gazdasági környezetben bekövetkező kapacitáshiány, vagy az előregedő géppark elemeinek frissítése érdekében történik. A tranzakciók száma ezért általában véve más építőipari berendezésekkel összevetve relatíve alacsony. A termékkör jellegére, felhasználási területére figyelemmel önkormányzatok, állami cégek részéről történő beszerzések, következésképpen közbeszerzési eljárások nem ismertek. Bár a szektorban igénybe vehető uniós támogatási pénzek igénybevitelére vonatkozó eljárások a támogatást igénylő vállalkozásra vonatkozóan határozhatnak meg szabályokat, a Liebherr Kft.-nek nem volt tudomása olyan támogatási programról sem, amelynek keretében a Ptk. Hatodik könyv XIV. fejezete szerinti versenyeztetési eljárást kellett volna lefolytatniuk az ajánlatkérőknek.
34. A Liebherr Kft. nem találkozott olyan nyilvános ajánlati felhívással, amelyben több ajánlattevőtől kért volna ajánlatot a vevő, a társasághoz kizárólag egyenkénti ajánlattételre való felkérés érkezett, rendszerint egyszerű e-mail formájában. A Liebherr Kft. által az elmúlt években értékesített termékek esetében minden esetben egyedi áralkut követően állapodtak meg a felek az értékesítési árakban.

IV.

A vizsgált magatartás

IV.1. A vizsgált magatartások háttere

IV.1.1. Támogatási környezet

35. Magyarország Kormánya a hazai építőipari vállalkozások hatékonyságnövelésére irányuló forrás biztosításáról szóló 1031/2018. (II. 8.) Korm. határozat értelmében a

---

³³ VJ/10-14/2024.

2018-2020 években jelentős összegű többletforrást biztosított a központi költségvetésből az építőipari ágazat, valamint az építőipari kivitelezéshez szorosan kapcsolódó építészmérnöki és mérnöki tevékenységet végző vállalkozások technológiai korszerűsítésének, hatékonyságnövelésének támogatására.³⁴ Ezen többletforrásokat pályázat útján tette elérhetővé a kedvezményezettek számára, melynek feltételeit tájékoztatókban³⁵ ismertette. A tájékoztatók – egyebek mellett – meghatározták a jogosulti kört, a támogatás mértékére, módjára, a támogatható tevékenységek körére, az elszámolható költségekre vonatkozó szabályokat. A jelen eljárás szempontjából releváns előírás volt, hogy a költségtételek alátámasztására 2 darab, a formai követelményeknek teljes mértékben megfelelő árajánlatot kellett csatolni.³⁶ Kizárólagos magyarországi forgalmazó esetén második árajánlatként egy másik, hasonló műszaki paraméterekkel rendelkező eszközre vonatkozó árajánlatot, vagy azonos termékre vonatkozó, külföldi szervezet által kiállított, magyar nyelvre fordított árajánlatot kellett csatolni.³⁷ A pályázatok lebonyolítását az ÉMI Nonprofit Kft. végezte.

IV.1.2. Az eljárás alá vontak közötti kapcsolatok

36. A Bimonte Kft. ügyvezetője kifejtette,³⁸ hogy a LIEBHERR cégcsoport magyarországi megjelenésével egyidejűleg vette fel a kapcsolatot a Liebherr Kft.-vel (akkor még egy másik vállalkozáson keresztül). Részt vett a Liebherr Kft.-nél szerviz tanfolyamon, egyéb képzéseken, annak érdekében, hogy az általuk Magyarországon értékesített darukat megfelelő háttérrel lehessen üzemeltetni ezen a piacon, e tekintetben szerződéses viszony is fennállt a felek között. Arra is volt jogosultsága, hogy ajánlatot adjon LIEBHERR toronydarukra, de erre ritkán került sor, mivel az ügyfél jellemzően a vezérképviselőten keresztül szerezte be a toronydarukat. Előfordult néhány esetben, hogy segítséget nyújtott a Liebherr Kft.-nek toronydaruk beüzemelésében, amikor az az általa Magyarországon értékesített toronydaruk letárolására, a felszerelés előkészítésére, helyszínre szállítására és beüzemelésére már nem rendelkezett kellő kapacitással.
37. A fentiek okán [SZEMÉLYES ADAT] (a Bimonte Kft. ügyvezetője) és [SZEMÉLYES ADAT], valamint [SZEMÉLYES ADAT] (a Liebherr Kft. munkavállalói) között hosszú évekre nyúló személyes ismeretség és szakmai kapcsolat állt fenn, a kapcsolattartás rendszeres volt közöttük.³⁹ 2015 után alkalmi üzleti kapcsolat állt fenn a Bimonte Kft. és a Liebherr Kft. között (pl.: alkatrészvásárlás, toronydarukhoz kapcsolódó szolgáltatás-

---

³⁴ Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy mivel az érintett projektek kapcsán csak hazai költségvetési forrásból származó támogatások érintettsége merült fel, így a Liebherr Kft.-nek a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletre illetőleg a GINOP programra, az azok által előírt támogatási feltételekre való hivatkozásai a jelen eljárás szempontjából nem relevánsak.

³⁵ Ld. pl. RÉSZLETES TÁJÉKOZTATÓ Az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, hatékonyságának növelésére irányuló támogatás igénylésének feltételeiről, végrehajtásának folyamatáról, 2018/2., ÉPÍTŐ-2.2018.2., 3. kiadás, 2018. október 13. (VJ/10-15/2024. 5. sz. melléklet); TÁJÉKOZTATÓ Az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, hatékonyságának növelésére irányuló támogatás igénylésének feltételeiről 2019/1., ÉPÍTŐ-3.2019.3, 2019. április (VJ/10-54/2024.)

³⁶ 2018. októberi tájékoztató 17. o., 2019. áprilisi tájékoztató 10. o.

³⁷ VJ/10-15/2024. 7. sz. melléklet

³⁸ VJ/10-28/2024.

³⁹ VJ/10-25/2024., VJ/10-28/2024.

nyújtás, toronydaru kölcsönzés, esetleges közös ajánlatokról való egyeztetés). Az elmúlt pár évben azonban a Bimonte Kft. kezdte leépíteni tevékenységét.

38. A Liebherr Kft. tájékoztatása⁴⁰ szerint éppen a vizsgálattal érintett időszakban a Bimonte Kft.-vel fennálló, a LIEBHERR daruk üzemeltetéséhez kapcsolódó egyik legintenzívebb együttműködés során kialakult szakmai-bizalmi kapcsolat alapján kereste meg [SZEMÉLYES ADAT] a Bimonte Kft.-t a vizsgált tárgykörben.
39. [SZEMÉLYES ADAT] elmondása szerint⁴¹ más üzleti partner, vagy egyéb vállalkozás felé nem élt hasonló megkereséssel. Hangsúlyozta, hogy tapasztalatai szerint az ajánlatkérők gyakran szükségtelenül kértek ellenajánlatokat olyan esetekben is, amikor a kizárólagossági nyilatkozat megléte esetén, a Liebherr Kft. hivatalos márkaképviselési minőségére tekintettel nem lett volna ezekre szükség. Az ellenajánlatokat ilyen esetekben olyan vállalkozások adták, akik nem kifejezetten a daruk leszállításában, hanem ehhez kapcsolódó egyéb munkálatok elvégzésében voltak érdekeltek. A Bimonte Kft. is ezek közé tartozott.

IV.2. A jelen eljárásban vizsgált ajánlatkérések

40. Az eljárás tárgyát az ügyindító végzés értelmében a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. között a 2019. évben folytatott, toronydaru és egyéb daru beszerzésére irányuló versenyeztetési eljárások kapcsán folytatott egyeztetések képezik.

IV.2.1. A Tali-Immo Kft. által daru beszerzésére vonatkozóan 2019-ben lefolytatott ajánlatkérés

Az ajánlatkérés körülményei

41. A Tali-Immo Kft. (9025 Győr, Simor János püspök tere 22. B. ép.) 2019 áprilisában ajánlatkérést folytatott le toronydaru beszerzése érdekében. Az árajánlatokat a Tali-Immo Kft. telefonon keresztül kérte be a Liebherr Kft.-től és a Bimonte Kft.-től, mert velük már korábban is volt munkakapcsolata. A beszerzésre pályázat keretében került volna sor (támogatási kérelem azonosítószáma: ÉPÍTŐ-3.2019.3-2019-00092), azonban a pályázat elbírálásakor az ajánlatkérő Tali-Immo Kft. kérelmét 2019. május 27-én elutasították, így a daruk beszerzése nem történt meg.⁴² A támogatási kérelem benyújtására 2019. április 17. 8:00 órától a rendelkezésre álló forrás összegének kétszeresét meghaladó támogatási igény beérkezéséig, de legkésőbb 2019. május 10. napjáig volt lehetőség. A támogatási kérelemhez másolati példányban legalább két árajánlatot kellett csatolni.⁴³
42. A LIEBHERR Kft. 2019. április 29-én e-mail útján megküldte az ajánlatkérőnek a LIEBHERR 150EC-B8 Litronic 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát nettó 470.380,- EUR ajánlati árral, valamint a LIEBHERR 125EC-B6 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát, nettó 465.870,- EUR ajánlati árral.⁴⁴

---

⁴⁰ VJ/10-29/2024.

⁴¹ VJ/10-46/2024.

⁴² VJ/10-13/2024.

⁴³ VJ/10-13/2024. „EPITO_3_2019_1_ITM_Epitoipari_agazati_tajekoztato.pdf” elnevezésű fájl

⁴⁴ VJ/10-24/2024.

43. A Bimonte Kft. ugyanazon a napon, 2019. április 29. napján e-mail útján juttatta el ajánlatát az ajánlatkérő részére 508.010,- EUR és 503.140,- EUR összegben.⁴⁵
44. Az ajánlatkérő nyilatkozata szerint az ajánlatokat postai úton is megkapták.⁴⁶

Bizonyítékok

45. [SZEMÉLYES ADAT] (Liebherr Kft.) a [SZEMÉLYES ADAT]@gmail.com e-mail címre 2019. április 29-én 21 óra 50 perckor küldött „Ellenajánlat” tárgyú e-mailben elküldte [SZEMÉLYES ADAT] (Bimonte Kft.) és másolatban a Tali-Immo Kft.-nek, illetőleg [SZEMÉLYES ADAT] (Liebherr Kft.) a 150EC-B8 Litronic 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát nettó 470.380,- EUR ajánlati árral és a 125EC-B6 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát, nettó 465.870,- EUR ajánlati árral, Word-fájlformátumban. Az ajánlatok a Liebherr Kft. nevében voltak kiállítva a Tali-Immo Kft. ajánlatkérő részére. Az e-mail törzsszövegében [SZEMÉLYES ADAT] megkérte [SZEMÉLYES ADAT], hogy a Tali-Immo Kft. részére készítsen ellenajánlatokat a mellékelt ajánlatok alapján, továbbá, hogy azokat legkésőbb a következő napon 10 órára juttassa el „[SZEMÉLYES ADAT]” részére („Szia [SZEMÉLYES ADAT], kérek a Tali-Immo számára készíts ellenajánlatokat a mellékelt ajánlatok alapján. Holnap legkésőbb 10órára ott van az [SZEMÉLYES ADAT] a pályázat író, addigra kellene neki. Szívességed előre is köszönöm.”)⁴⁷ A cégnyilvántartás adatai szerint [SZEMÉLYES ADAT] a Tali-Immo Kft. vezető tisztségviselője 2008. október 20 óta. A Liebherr Kft. nyilatkozatában szintén megerősítette, hogy [SZEMÉLYES ADAT] vonatkozott, aki az ajánlatkérő ügyvezetője volt.⁴⁸
46. Az előző pontban ismertetett e-mail megküldését követően néhány perccel a Liebherr Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] 2019. április 29-én 21 óra 54 perckor „Árajánlat” tárgyú e-mailben elküldte az ajánlatkérő Tali-Immo Kft. részére (tali.immo@gmail.com e-mail címre) és másolatban [SZEMÉLYES ADAT] és [SZEMÉLYES ADAT] (Liebherr Kft.) részére a 150EC-B8 Litronic 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát nettó 470.380,- EUR ajánlati árral és a 125EC-B6 16HC175 törzskombinációjú darura vonatkozó ajánlatát, nettó 465.870,- EUR ajánlati árral, PDF-fájlformátumban. Ezek az ajánlatok megegyeztek azzal, amiket az előző pontban bemutatott e-mailben 4 perccel korábban a Liebherr Kft. Word-fájlformátumban elküldött a Bimonte Kft. részére. Az e-mail törzsszövegében [SZEMÉLYES ADAT] jelzi az ajánlatkérőnek, hogy az ajánlatok eredeti példányát postán küldik, továbbá, hogy [SZEMÉLYES ADAT] küldi majd az ellenajánlatot („Szia [SZEMÉLYES ADAT], mellékletben a kért két ajánlat! Az eredetit postán küldjük. Az ellenajánlatot a [SZEMÉLYES ADAT] fogja küldeni”).⁴⁹

Nyilatkozatok

47. A Liebherr Kft. nyilatkozata⁵⁰ szerint [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].

---

⁴⁵ VJ/10-14/2024.

⁴⁶ VJ/10-13/2024.

⁴⁷ VJ/10-24/2024. 2. pont, VJ/10-17/2024.

⁴⁸ VJ/10-17/2024. 67. pont, VJ/10-25/2024. 8. kérdés

⁴⁹ VJ/10-24/2024. 1. pont, VJ/10-17/2024.

⁵⁰ VJ/10-17/2024. 71. pont

48. A Liebherr Kft. előadta,⁵¹ hogy [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].
49. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]
50. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]
51. A Liebherr Kft. ügyfélmeghallgatásán [SZEMÉLYES ADAT] úgy nyilatkozott, hogy a 2018-as ajánlatkérés tekintetében nem merült fel ellenajánlat benyújtására irányuló szándék, mivel akkor még úgy tűnt, hogy a Liebherr Kft. ajánlata – a szintén 2018 októberében megküldött kizárólagossági nyilatkozattal együtt – elegendő lesz a pályázati feltételek teljesítéséhez. [SZEMÉLYES ADAT] szerint a 2019. áprilisi ajánlat benyújtására azért lehetett szükség, mert lejárt a Liebherr Kft. korábbi ajánlatának érvényességi ideje.⁵² A Bimonte Kft. is úgy nyilatkozott, hogy a 2019-es ajánlatkérést megelőző, 2018-as ajánlatkérésben nem vett részt, 2018-ban a Bimonte Kft. nem adott ajánlatot a Tali-Immo Kft. részére.⁵³
52. [SZEMÉLYES ADAT] szerint a [SZEMÉLYES ADAT] által a [SZEMÉLYES ADAT]@gmail.com e-mail címre 2019. április 29-én 21 óra 50 perckor küldött „Ellenajánlat” tárgyú e-mailben⁵⁴ használt megfogalmazás („...készíts ellenajánlatokat...”) a Liebherr Kft. és ügyfelei, valamint a Bimonte Kft. között bevett szóhasználatban arra vonatkozott, hogy az adott eszköz értékesítése érdekében további ajánlat beszerzésére volt szükség a pályázat formai követelményeinek teljesítése érdekében, így ezek olyan ajánlatok, amelyek mögött nincs valódi szállítási szándék.⁵⁵ Az e-mail mellékletében szereplő Word-fájlok tartalmazták a Liebherr Kft. ajánlatait, amelyeket az ajánlatkérő részére is benyújtottak PDF-formátumban. Ezeket az ajánlatokat a Liebherr Kft. referenciaként küldte meg a Bimonte Kft.-nek, hogy ezek alapján tudja elkészíteni saját ajánlatait.⁵⁶
53. A Bimonte Kft. nyilatkozata szerint a tárgyi ajánlatkéréshez kapcsolódó levelezésben használt „ellenajánlatra” valódi ajánlatként tekintett; a Bimonte Kft. nyilatkozata szerint olyan tartalommal és szöveggel adott ajánlatot az ajánlatkérőnek, mintha egy egyszerű árajánlatot adna.⁵⁷ Előadta továbbá, hogy [SZEMÉLYES ADAT] azért küldte el neki a Liebherr Kft. ajánlatait, hogy a Tali-Immo Kft. részére a Bimonte Kft. ezek alapján ajánlatot adjon. Úgy emlékszik, hogy a Tali-Immo Kft. tulajdonos-ügyvezetőjével telefonon egyeztetett arról, hogy a Liebherr Kft. ajánlatához képest adjon olyan ajánlatokat, amelyhez hozzáteszi a Bimonte Kft. „bővebb szolgáltatásait” (pl.: daru tárolása, előkészítése, felszerelése, beüzemelése és az előírásoknak való megfelelés biztosítása). [SZEMÉLYES ADAT] szerint nem volt kifejezett elvárás sem az ajánlatkérő, sem a Liebherr Kft. részéről, hogy a Liebherr Kft. ajánlatánál magasabb áron adjon ajánlatot, azonban annál olcsóbbat nem tudott volna adni, hiszen csak a Liebherr Kft.-n keresztül tudta volna beszerezni a tovább-értékesítendő darut a Bimonte Kft.⁵⁸ Amennyiben a Tali-Immo Kft. a Bimonte Kft. ajánlatát választja, akkor szerződtek volna

---

⁵¹ VJ/10-47/2024.

⁵² VJ/10-25/2024. számú jegyzőkönyv 7. oldal 6. kérdés.

⁵³ VJ/10-28/2024. számú jegyzőkönyv 5. oldal 5. kérdés.

⁵⁴ VJ/10-24/2024. számú Liebherr Kft. bizonyíték-összefoglaló 2. pontja.

⁵⁵ VJ/10-25/2024. számú jegyzőkönyv 7. oldal 7. kérdés.

⁵⁶ VJ/10-25/2024. számú jegyzőkönyv 7. oldal 8. kérdés.

⁵⁷ VJ/10-28/2024. számú jegyzőkönyv 6. oldal 7. kérdés.

⁵⁸ VJ/10-28/2024. számú jegyzőkönyv 6. oldal 8. kérdés; VJ/10-28/2024. számú jegyzőkönyv 7. oldal 11. kérdés.

és teljesítették volna az ajánlatukat, így leszállították volna az ajánlat tárgyát képező eszközt és a kapcsolódó szolgáltatásokat. Ebben az esetben a Liebherr Kft.-től vásárolták volna meg a toronydarut, majd ezt követően szállították volna le a vevőnek.⁵⁹

54. [SZEMÉLYES ADAT] tanú úgy nyilatkozott,⁶⁰ hogy emlékei szerint az ajánlatkérő kifejezetten LIEBHERR termékeket kívánt beszerezni ebben a konkrét beszerzési eljárásban. Ebben a konkrét esetben javasolta a Tali-Immo Kft. ügyvezetőjének, hogy kérjen ajánlatot a Bimonte Kft.-től is, aki a daruk felszerelését is vállalta. A tanú előadása szerint a Bimonte Kft.-vel nem egyeztették az ajánlatok árazását, de szükségszerűen árbeli eltérést eredményezett, hogy a Liebherr Kft. szerelés nélkül vállalta az értékesítést, a Bimonte Kft. ajánlata azonban a daru felszerelésének és üzembehelyezésének elvégzésére is vonatkozott. A Bimonte Kft. ennek következtében drágább ajánlatot tudott adni, noha – a tanú információi szerint⁶¹ – ugyanannyiért tudta volna beszerezni a darut, mint a Liebherr Kft., mert a központi LIEBHERR neki is ugyanannyiért adja a darut, illetőleg az alkatrészeket, mint saját győri kirendeltségének. A tanú arra nem emlékezett, hogy miért küldte át [SZEMÉLYES ADAT] a Liebherr Kft. ajánlatát. Elmondása szerint régi ismeretségükre tekintettel kérte meg [SZEMÉLYES ADAT], hogy készítsen ellenajánlatot, mert tudta, hogy ért a darukhoz és azok értékesítésére is van lehetősége. Az ajánlatok áráról nem egyeztettek, azonban a Liebherr Kft. ajánlatában szereplő árat a Bimonte Kft. látta.
55. A tanú elmondása szerint a Bimonte Kft.-nek azért állhatott érdekében ellenajánlat adása, mert általa munkához juthatott volna, ha az ő ajánlatát fogadja el a Tali-Immo Kft., mivel a daruk szállítása mellett azok felszerelését és üzembehelyezését is elvégezte volna a beszerzés megvalósulása esetén. Abban az esetben, ha a Liebherr Kft. nyerte volna meg a beszerzést, akkor nem biztos, hogy a Bimonte Kft. végezte volna el az üzembehelyezést, azonban nem is kizárt, ez már az ügyfél döntése lett volna. A Liebherr Kft. az ügyfél erre irányuló külön kérése esetén javaslatot tehetett az ajánlatkérő részére az üzembehelyezést elvégző vállalkozás tekintetében, de a felszerelést és üzembehelyezést végző vállalkozással valószínűleg a megrendelő (jelen esetben a Tali-Immo Kft.) szerződött volna, az nem a Liebherr Kft. alvállalkozójaként működött volna közre.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállás

56. Az ajánlatok tartalma és a feltárt e-mailek alapján megállapítható, hogy a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. egyeztették ajánlatadói magatartásukat, ajánlati áraikat annak érdekében, hogy a Liebherr Kft. nyerje meg a tárgyi ajánlatkérést. Ennek keretében a Liebherr Kft. referenciaként elküldte a saját ajánlatát a Bimonte Kft.-nek, és egyúttal ellenajánlat benyújtására kérte fel, majd négy perccel később ténylegesen be is nyújtotta a Bimonte Kft.-vel korábban megosztott ajánlatát az ajánlatkérő részére. A Bimonte Kft. ezt követően, a Liebherr Kft. ajánlatának és így ajánlati árának ismeretében, magasabb ajánlati árral még aznap elküldte az ajánlatkérő Tali-Immo Kft. részére a saját ajánlatát, ezzel segítve elő, hogy a Liebherr Kft. adja az alacsonyabb ajánlati árat tartalmazó ajánlatot a tárgyi beszerzési eljárás során, és ekként ő nyerje el a megbízást. A beszerzés

⁵⁹ VJ/10-28/2024. számú jegyzőkönyv 7. oldal 11. kérdés.

⁶⁰ VJ/10-46/2024.

⁶¹ A tanú később ezt azzal egészítette ki, hogy gazdasági kérdésekkel nem foglalkozott, így erre nem volt pontos rálátása.

ugyanakkor meghíusult, mivel az ajánlatkérő pályázati támogatás iránti kérelme elutasításra került.

57. A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható továbbá, hogy a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. közötti egyeztetés tényéről, az ajánlat egymásnak történő megküldéséről a Liebherr Kft. e-mailjeiből az ajánlatkérő is értesült.

IV.2.2. A Mikolasek Kft. által daru beszerzésére vonatkozóan 2018-2019-ben lefolytatott ajánlatkérés

Az ajánlatkérés körülményei⁶²

58. A Mikolasek Kft. (9028 Győr, Új u. 51.) 2018-2019-ben ajánlatkérését folytatott le két daru beszerzése érdekében. A beszerzés célja a Mikolasek Kft. daruállományának korszerűsítése és a kapacitásbővítés volt. Az ajánlatkérésre több körben került sor.
59. Az első ajánlati szakaszban LIEBHERR 34K önszerelő toronydaru és LIEBHERR 22 HM önszerelő toronydaru beszerzését tervezte a vállalkozás, melyekre szóbeli formában, telefonon keresztül kért ajánlatot a Liebherr Kft.-től, szállítótengely nélküli változatban is. A Mikolasek Kft. nyilatkozata szerint kifejezetten LIEBHERR márkájú terméket kívánt megvásárolni, mivel az számára olyan minőséget és könnyedén elvégezhető szervizhátteret biztosított, amely jelentős előnyként jelent meg más gyártó termékeivel szemben. Így a LIEBHERR mint márka került kiválasztásra az ajánlatkérő által, és a Mikolasek Kft. kizárólag a Liebherr Kft.-t kérte fel ajánlatadásra, tekintettel arra, hogy a műszaki és gazdaságossági szempontok szerint kiválasztott, beszerezni kívánt daruk LIEBHERR gyártmányúak voltak. A magyar képviselet által kiadott kizárólagossági nyilatkozatban⁶³ foglaltak miatt – figyelembe véve az esetleges támogatási pályázat igényeit is – nem vont be az ajánlatkérő más céget.
60. A Liebherr Kft. által 2018. szeptember 19-én adott első ajánlatban szereplő ajánlati árak:
- a 34K típusú gép esetében szállítótengellyel nettó 238.970,- EUR, szállítótengely nélkül nettó 179.980 EUR;
  - a 22HM típusú gép esetében nettó 165.550,- EUR (a szállítótengely nélküli változatra vonatkozó ajánlattételt a gyártó műszaki okokra hivatkozással elutasította).
61. Az ajánlat beérkezését követően a Mikolasek Kft. arról tájékoztatta a Liebherr Kft.-t, hogy a beszerzésről való döntést a támogatási lehetőségek függvényében hozzák meg.
62. A Nemzetgazdasági Minisztérium 2018-ban „Az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, hatékonyságának növelésére irányuló” támogatási programot hirdetett. A pályázat azonosítója: ÉPÍTŐ-2.2018.2., a Mikolasek Kft. támogatási kérelmének száma: ÉPÍTŐ-2.2018.2-2018-00005. A támogatási kérelem benyújtására 2018. október 15. 8:00 órától a rendelkezésre álló forrás összegének kétszeresét meghaladó támogatási igény beérkezéséig, de legkésőbb 2018. november 05. napjáig kerülhetett sor. A

⁶² VJ/10-15/2024.

⁶³ A Liebherr Kft. 2018. szeptember 19-én kelt e-mailjében megküldött az ajánlatkérő számára egy nyilatkozatot, amelynek értelmében a LIEBHERR Konzern hivatalos és kizárólagos magyarországi márkaképviselete a toronydaruk, földmunkagépek és betontechnológia gépcsoportokra, azok értékesítése, telepítése, üzembe helyezése, szervizelése, alkatrész ellátása és kioktatott szerelők általi javítása tekintetében. Az e-mail szövege értelmében a kizárólagossági nyilatkozat megküldésére azért került sor, hogy „ne kelljen ellenajánlatokért folyamodni”. (VJ/10-15/2024. 2. melléklet)

kérelemhez legalább 2 árajánlatot kellett másolati példányban becsatolni. A támogató képviselőjében eljáró ÉMI Nonprofit Kft. 2018. november 7-én hiánypótlásra szólította fel a Mikolasek Kft.-t,⁶⁴ jelezve többek között, hogy a projekt keretében beszerezni tervezett toronydaruk eszközök vonatkozásában kizárólag egy árajánlat került benyújtásra. A hiánypótlásra felhívó levél értelmében a kérdéses berendezések vonatkozásában minimum még egy árajánlat becsatolása szükséges, akként, hogy *„amennyiben a már benyújtott árajánlatot adó szervezet kizárólagos magyarországi forgalmazó, abban az esetben egy, másik hasonló műszaki paraméterekkel rendelkező eszközre vonatkozó árajánlat, vagy azonos termékre vonatkozó külföldi szervezet által kiállított, magyar nyelvre fordított árajánlat is elfogadható.”*

63. Az ajánlatkérő nyilatkozata szerint a Bimonte Kft.-t az eszközbeszerzéshez igénybe vett állami támogatás során felmerült, fentebb ismertetett hiánypótlás megfelelő teljesítésének érdekében, a Liebherr Kft. ajánlása alapján hívta fel ajánlattételre. A Liebherr Kft. által korábban adott kizárólagossági nyilatkozat miatt a Mikolasek Kft. a Liebherr Kft.-hez fordult, hogy nevezzen meg további, ajánlatadásra jogosult szervezeteket. A Bimonte Kft.-t, mint a LIEBHERR daruk értékesítésével kapcsolatban alkalmas, potenciális ajánlatadásra jogosult partnert a Liebherr Kft. nevezte meg, elérhetőségüket is a Liebherr Kft.-től kapta meg a Mikolasek Kft.⁶⁵ A felek közti kommunikáció ugyanakkor a Mikolasek Kft. nyilatkozata szerint külön zajlott, közös levelezés vagy bármilyen egyéb egyeztetés nem történt az ajánlatkérő és az ajánlatadók között.
64. Az ajánlatkérő a Bimonte Kft.-t 2018. november 7-én kérte fel ajánlattételre, amelyre az 2018. november 12-én tette meg ajánlatát,
  - a 34K típusú gép esetében szállítótengellyel nettó 249.479,- EUR, szállítótengely nélkül 187.949,- EUR;
  - a 22HM típusú gép esetében nettó 172.523,- EUR értékben.
65. Bár ajánlatkérő e-mailjében csak szállítótengelyes darukra kért ajánlatot, a Bimonte Kft. a 34K típusú eszköz esetében szállítótengely nélküli változatra is tett ajánlatot. A pdf illetve jpg formátumú ajánlatokon a 2018. szeptember 21-i dátum szerepel.
66. A támogatási szerződés megkötését követően, 2019 februárjában a Liebherr Kft. arról tájékoztatta az ajánlatkérőt, hogy a LIEBHERR 22HM daru gyártása a beszerzési (és a kapcsolódó pályázati) folyamat időszakában megszűnt, így a vele műszaki szempontból egyenértékű LIEBHERR L1-24 termékkel történő helyettesítést javasolta. A Mikolasek Kft. ajánlatkérését így LIEBHERR 34K és LIEBHERR L1-24 típusú darukra módosította. Ezt követően szóbeli ajánlatkérésre került sor a módosított géptípus (L1-24) tekintetében, mindkét cég vonatkozásában, mivel a támogatási szerződés értelmében az elfogadott költségtételek módosítására irányuló kérelemhez legalább két árajánlat csatolása szükséges.
67. A Liebherr Kft. 2019. február 8-án küldte meg a géptípusváltás miatt szükségessé vált új ajánlatát, nettó 165.550,- EUR értékben, míg a Bimonte Kft. által adott új ajánlat megküldésnek időpontja 2019. március 26., összege nettó 170.329,- EUR volt, az ajánlaton szereplő dátum 2019. február 13.

---

⁶⁴ VJ/10-15/2024. 7. melléklet

⁶⁵ VJ/10-15/2024. 8. melléklet

68. A beszerzési eljárást a Liebherr Kft. nyerte meg a fent megjelölt L1-24 és a 34K típusú gépek vonatkozásában, az ott megjelölt ajánlati áron. A Mikolasek Kft. nyilatkozata, valamint az adatszolgáltatás keretében a GVH rendelkezésére bocsátott adatok szerint az L1-24 típusú darura vonatkozó adásvételi szerződés legkésőbb 2019. április 24. napján, a 34K típusú darura vonatkozó adásvételi szerződés pedig 2019. február 13-án jött létre.
69. A Liebherr Kft. által benyújtott fuvarlevél tanúsága szerint a 34K típusú darut 2019. május 3. napján szállították le a megrendelő részére.⁶⁶ A Mikolasek Kft. által benyújtott átadás-átvételi jegyzőkönyvek tanúsága szerint a 34K típusú darut 2019. május 21-én vette át a Liebherr Kft.-től, míg az L1-24 típusú toronydarut a Liebherr Kft. 2019. április 24-én adta át a Mikolasek Kft. részére.⁶⁷
70. A beszerzés részben támogatás felhasználásával valósult meg, a támogatási szerződés megkötésére 2018. december 28-án került sor. A géptípus változása miatt a támogatási szerződés is módosításra került 2019. április 24-én. Az ÉMI Nonprofit Kft. által a Mikolasek Kft. részére átutalt támogatási összegből 58.560.630,- Ft esett a két toronydaru beszerzésére.

Bizonyítékok

71. A Liebherr Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] 2018. november 7-én 13 óra 49 perckor „RE: Árajánlat” tárgyú e-mailt küldött a Mikolasek Kft. info@mikolasek.hu e-mail címére, amelyben „küldöm az E-mail címeket az ajánlat kéréshez” kísérőszöveggel megadta a Bimonte Kft. ügyvezetőjének e-mailes elérhetőségeit.⁶⁸
72. A Liebherr Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] 2019. március 25-én 15 óra 30 perckor „RE: Lánchíd daruzás” tárgyú e-mailt küldött [SZEMÉLYES ADAT] ([SZEMÉLYES ADAT]@gmail.com) (Bimonte Kft.) és másolatban [SZEMÉLYES ADAT] ([SZEMÉLYES ADAT]@liebherr.com) (Liebherr Kft.) részére. Az e-mail mellékletében [SZEMÉLYES ADAT] elküldte a Liebherr Kft. nevében kiállított, és a Mikolasek Kft. részére szóló, LIEBHERR L1-24/27m csatlakozó elemmel ellátott önszerelő toronydarura vonatkozó ajánlatát nettó 165.550,- EUR ajánlati áron, PDF és Word fájlformátumban. Az e-mail törzsszövegében [SZEMÉLYES ADAT] megkérte [SZEMÉLYES ADAT], hogy az e-mail mellékleteként csatolt dokumentumokban szereplő darura adjon egy magasabb ajánlati árat tartalmazó ellenajánlatot a Mikolasek Kft. részére, amilyen hamar lehet, mert a pályázati író várja („Szia [SZEMÉLYES ADAT], szeretnélek megkérni, hogy a mellékletben lévő darura kellene egy plusszos ellenajánlatot készíteni a Mikolasek Kft.-nek amilyen hamar lehet, mert a pályázati író várja.”).⁶⁹
73. [SZEMÉLYES ADAT] 2019. március 26-án 16 óra 44 perckor az „L1-24 árajánlat” tárgyú e-mailben – kísérőszöveg nélkül – JPG-fájlformátumban elküldte az ajánlatkérőnek a Bimonte Kft. nevében kiállított, LIEBHERR L1-24 típusú önszerelő toronydarura vonatkozó, nettó 170.329,- EUR ajánlati árat tartalmazó ajánlatát.⁷⁰

---

⁶⁶ VJ/10-29/2024. „Nemzetközi fuvarlevél” melléklete

⁶⁷ VJ/10-48/2024.

⁶⁸ VJ/10-15/2024. 8. melléklet

⁶⁹ VJ/10-24/2024.

⁷⁰ VJ/10-15/2024. 14. sz. melléklet

Nyilatkozatok

74. A Liebherr Kft. a 2018. évi ajánlatkérés kapcsán úgy nyilatkozott,⁷¹ hogy a Bimonte Kft. által a Mikolasek Kft. részére benyújtott ajánlatot a Bimonte Kft. és az ajánlatkérő a Liebherr Kft.-től függetlenül egyeztethették le egymással. [SZEMÉLYES ADAT] feltehetően azért küldte meg a Bimonte Kft. elérhetőségét az ajánlatkérő részére, hogy utóbbi vállalkozás közvetlenül ajánlatot tudjon beszerezni a Bimonte Kft.-től. A Liebherr Kft. nem tárt fel arra vonatkozó bizonyítékot, hogy ezen ajánlatkéréssel összefüggésben megkeresték volna a Bimonte Kft.-t annak érdekében, hogy ellenajánlatot adjon a Mikolasek Kft.-nek. A Liebherr Kft. későbbi nyilatkozatában e tekintetben azt a kiegészítést tette,⁷² [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].
75. A Liebherr Kft. nyilatkozata⁷³ szerint a 2019. évi e-mail előzménye az volt, hogy a Mikolasek Kft. pályázati pénz felhasználásával kívánt darut vásárolni, ám a pályázaton párhuzamos ajánlat bemutatása is szükséges volt. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]
76. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]⁷⁴
77. A Bimonte Kft. a 2018-as ajánlatkéréshez kapcsolódóan ügyfélmeghallgatásán úgy nyilatkozott,⁷⁵ hogy biztosan megkapta a Liebherr Kft. ajánlatát valamilyen formában, mivel ennek hiányában nem tudta volna kiszámolni a saját ajánlati árát, ehhez ugyanis mindenképpen tudnia kellett, hogy a Liebherr Kft. milyen áron tudja leszállítani a saját daruját, amely árhoz mérten tudta meghatározni a Bimonte Kft. az ő ajánlati árát.
78. A Bimonte Kft. továbbá a 2019-es ajánlatkérést illetően úgy nyilatkozott, hogy a Liebherr Kft. azért küldte meg neki az ajánlatát, hogy a Bimonte Kft. annak felhasználásával tudjon ajánlatot adni a Mikolasek Kft.-nek. Nem emlékszik, hogy volt-e közvetlen kapcsolatfelvétel a Mikolasek Kft.-vel, de valószínűleg történt ilyen, ugyanakkor elmondása szerint nem volt tudomása arról, hogy miért volt szüksége az ajánlatkérőnek a Liebherr Kft. ajánlatán kívül több ajánlatra is. A Bimonte Kft. saját ajánlatát a Liebherr Kft. egy nappal korábban megküldött ajánlata alapján készítette el; az abban szereplő ajánlati árból látta, hogy a Liebherr Kft. mennyiért tudja leszállítani az adott toronydarut, így a Bimonte Kft. a saját ajánlatát is úgy határozta meg, hogy az magába foglalja a daru értékesítésén túlmenő, de az értékesítéshez és a beüzemeléshez kapcsolódó egyéb járulékos tevékenységek költségeit is. A Liebherr Kft. ajánlatához képest a Bimonte Kft. által biztosított többletszolgáltatások (szerelésre előkészítés, beüzemelés stb.) a toronydaru eladására vonatkozó ajánlatában nem voltak nevesítve, azonban a kikalkulált ajánlati árban megjelentek. A jelentősebb, konkrét költségek elszámolására egy külön szerződést kötött volna az ajánlatkérővel, abban az esetben, ha utóbbi a Bimonte Kft. ajánlatát választotta volna.
79. A Bimonte Kft. előadta, a „plusszos ellenajánlat” kifejezés értelmezése szerint arra vonatkozik, hogy az ajánlat magában foglalja az általa nyújtott plusz szolgáltatásokat is (pl.: beüzemelés), és nem arra, hogy magasabb ajánlati áron kellene kiállítania az

---

⁷¹ VJ/10-25/2024.

⁷² VJ/10-29/2024.

⁷³ VJ/10-17/2024.

⁷⁴ VJ/10-47/2024.

⁷⁵ VJ/10-28/2024.

ajánlatot. Az általa kiadott ajánlatok viszont természetesen magasabb árat tartalmaztak, mint a Liebherr Kft. által adott ajánlatok, mivel a toronydarut a Bimonte Kft. is a Liebherr Kft.-től szerezte volna be, az árban pedig ezen felül meg kellett jelennie az általa hozzáadott bővített szolgáltatásoknak is. Az általa kiadott ajánlatok mögött részéről mindig volt egy valós teljesítési szándék.

80. [SZEMÉLYES ADAT] tanúvallomása szerint⁷⁶ a „plusszos ajánlat” azt jelenti, hogy a daru leszállítása mellett további munkálatok elvégzését is vállalta volna a Bimonte Kft. Azért emelte ki külön, hogy plusszos legyen az ajánlat, mert telefonon erről nem egyeztettek korábban, de jelezni akarta, hogy a saját költségeit tegye hozzá az ajánlathoz a Bimonte Kft. A tanú az „Ajánlat emelt áras” kifejezés jelentésére, szerepeltetésének okára már nem emlékezett pontosan, valószínűleg arra vonatkozhatott, hogy a Bimonte Kft. a saját „többletszolgáltatásait” dolgozza bele az e-mail mellékletében szereplő Word-fájlba.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállás

81. A fentiek alapján mind a 2018. évi, mind a 2019. évi, ismételt ajánlatkérés kapcsán megállapítható, hogy az ajánlatkérő és az ajánlattevők közötti, valamint az eljárás alá vontak közötti kommunikációra is 2019. április 25. napját megelőzően került sor, és a beszerzésre vonatkozó szerződések megkötése is ezen időpont előtt megtörtént. Erre tekintettel a magatartások a 2024. április 25-i ügyindítást megelőzően elévültek, mivel az esetleges jogsértés a végleges szerződés megkötésével befejeződött.⁷⁷

IV.2.3. A Hamikus Kft. által daru beszerzésére vonatkozóan 2019-ben lefolytatott ajánlatkérés

*Az ajánlatkérés körülményei*⁷⁸

82. A Hamikus Kft. (2040 Budaörs, Petőfi Sándor utca 49.) 2019 januárjában ajánlatkérést folytatott le toronydaru beszerzése érdekében. Ennek keretében a Liebherr Kft.-től 2019. január 25-én kért ajánlatot, e-mail útján. A Liebherr Kft. e-mail útján 2019. február 8-án 23 óra 19 perckor küldte el az ajánlatkérő részére a LIEBHERR L1-24 önszerelő toronydarura (gyorsvontatású szállítótengellyel) vonatkozó ajánlatát nettó 189.500,- EUR ajánlati árral. A Liebherr Kft. azonban végül nem értékesített darut a Hamikus Kft. részére, és tudomása szerint daru beszerzését magában foglaló projektre a Hamikus Kft. nem is kapott támogatást.⁷⁹

⁷⁶ VJ/10-46/2024.

⁷⁷ Az Európai Bíróság gyakorlata értelmében ugyanis ha „a versenytársak között megállapodás jön létre az ezen ajánlati felhívás keretében megjelölendő árakról és/vagy a közbeszerzés odaítéléséről, a kartell versenykorlátozó hatásai főszabály szerint megszűnnek legkésőbb abban az időpontban, amikor a közbeszerzés alapvető jellemzőit, különösen pedig a közbeszerzés tárgyát képező termékek, munkák vagy szolgáltatások ellenértékéért fizetendő teljes árat véglegesen meghatározták, adott esetben azáltal, hogy szerződés jön létre az ajánlattevő és az ajánlatkérő között, mivel az utóbbit ebben az időpontban fosztják meg véglegesen attól a lehetőségtől, hogy a szóban forgó termékekhez, munkákhoz vagy szolgáltatásokhoz rendes piaci feltételek mellett jusson hozzá”, ekként „a jogsértési időszak az azon időpontig terjedő időszaknak felel meg, amikor aláírásra kerül a nyertes vállalkozás és az ajánlatkérő közötti azon szerződés, amely a vállalkozás által összehangolt módon benyújtott ajánlat alapján jött létre”. (Ld. a Bíróság C-450/19. sz. Kilpailu- ja kuluttajavirasto és Eltel ügyben 2021. január 14-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2021:10, 35. és 41. pont)

⁷⁸ VJ/10-16/2024.

⁷⁹ VJ/10-17/2024.

83. A Bimonte Kft. – adatszolgáltatása szerint – 2019. február 11-én 1 db LIEBHERR L1-24 típusú eszközre vonatkozóan szintén ajánlatot nyújtott be a Hamikus Kft. részére.⁸⁰ Mivel azonban az ajánlatkérés lebonyolításában megbízottként a European Conformity Check Kft. vett részt, a Hamikus Kft. ezen ajánlattal kapcsolatban nem rendelkezett további információkkal. A European Conformity Check Kft. a GVH megkeresésére az eljárás szempontjából releváns információt nem szolgáltatott.⁸¹

Bizonyítékok

84. A Liebherr Kft. részéről [SZEMÉLYES ADAT] 2019. február 8-án 23 óra 19 perckor „RE: Hamikus Kft” tárgyú e-mailben elküldte a Liebherr Kft. nevében a Hamikus Kft. részére az 1 db LIEBHERR L1-24 önszerelő toronydarura (gyorsvontatású szállítóengellyel) vonatkozó ajánlatát nettó 189.500,- EUR ajánlati árral, PDF-fájlformátumban. Az e-mailhez az ajánlatkérő kérésére mellékelte egy kizárólagossági nyilatkozatot is, és megküldte a Bimonte Kft. elérhetőségeit (telefonszám, e-mail cím), azzal a megjegyzéssel, hogy „*Telefonon egyeztetett módon ellenajánlatként [SZEMÉLYES ADAT] úrtól is meg kellene kérni az ajánlatot.*”⁸²

Nyilatkozatok

85. A Liebherr Kft. előadta,⁸³ hogy az e-mail előzménye az volt, hogy a Hamikus Kft. előzetes tárgyalásokat követően a Liebherr L1-24 daruját kívánta megvásárolni. A megegyezést követően azonban a piaci ár igazolásához szüksége volt a forgalmazótól származó kizárólagossági nyilatkozatra, illetve a biztonság kedvéért párhuzamos ajánlatra is. A Liebherr Kft. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].
86. A Liebherr Kft. ügyfélmeghallgatásán úgy nyilatkozott, hogy nem emlékszik arra, hogy lett volna további egyeztetés a Bimonte Kft. és a Liebherr Kft. között a tárgyi ajánlatkérés vonatkozásában az előbbi vállalkozás által benyújtandó ellenajánlatok tekintetében; a Liebherr Kft. valószínűleg csak megadta a Bimonte Kft. elérhetőségét az ajánlatkérőnek, hogy ha szüksége van további ajánlatokra, akkor azt a Bimonte Kft.-től vagy mástól szerezze be.⁸⁴
87. A Bimonte Kft. emlékei szerint egyszer találkozott a Hamikus Kft. képviselőjével, illetve adott is ajánlatot az ajánlatkérő részére, de ebben nem biztos. Az is lehet, hogy a Bimonte Kft. nevében kiállított egy ajánlatot a Hamikus Kft. részére, amit végül nem adtak ki. Az ajánlatkérés eredménye sem ismert számára. A Bimonte Kft. szerint a Hamikus Kft. a Liebherr Kft.-n keresztül vette fel vele a kapcsolatot, de az ajánlat konkrét tartalmát nem egyeztette a Liebherr Kft.-vel.⁸⁵
88. [SZEMÉLYES ADAT] tanú nyilatkozata szerint tudta, hogy a Bimonte Kft. és a Hamikus Kft. mindketten Budaörsön működő cégek, így kézenfekvő volt, hogy a Bimonte Kft. adjon ellenajánlatot, mivel ő képes lett volna elvégezni adott esetben a daru felszerelését és üzembehelyezését, illetve javítását is. Emlékei szerint a Bimonte Kft. és a Liebherr Kft. között nem volt kapcsolatfelvétel ezen ajánlatkérés tekintetében, azért küldte el a

---

⁸⁰ VJ/10-14/2024. számú Bimonte Kft. adatszolgáltatás 2. oldal.

⁸¹ VJ/10-45/2024.

⁸² VJ/10-24/2024., VJ/10-17/2024., VJ/10-16/2024.

⁸³ VJ/10-17/2024.

⁸⁴ VJ/10-25/2024. számú jegyzőkönyv 12. oldal 18. kérdés.

⁸⁵ VJ/10-28/2024. 18. pont

Bimonte Kft. elérhetőségeit a Hamikus Kft.-nek, hogy közvetlenül tudják intézni egymás között az ajánlatkérést.⁸⁶

89. A Liebherr Kft. később akként összegezte és értelmezte a rendelkezésre álló információkat,⁸⁷ hogy [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapított tényállás

90. A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy az ajánlatkérő és az ajánlattevők közötti kommunikációra 2019. április 25. napját megelőzően került sor, szerződéskötésre, szállításra vonatkozó információk pedig nem merültek fel, így a Hamikus Kft. ajánlatkérésével kapcsolatos magatartás, esetleges jogsértés az ügyindítást (2024. április 25.) megelőzően elévült.

V.

Az eljárás alá vontak álláspontja

V.1. Liebherr Kft.

91. A Liebherr Kft. engedékenységi kérelmében⁸⁸ kifejtette, hogy a pályázati forrást igénybe vevő vállalkozások esetében az mondható jellemzőnek, hogy beszerzési igényük a támogatás meglététől függetlenül került meghatározásra. A pályázati támogatás fő szerepe ezért nem a kereslet megteremtésében, hanem abban állt, hogy hozzájárult a beruházás korábbi megvalósulásához. Esetenként ugyanakkor előfordult az is, hogy a pályázati forrásra tekintettel a megrendelő az eredetileg tervezetthez képest magasabb felszereltségű, vagy kiegészítővel ellátott berendezést rendelt meg. A kedvezményezett meglévő piacismeretükre, illetve a lehetőségeiket meghatározó vagy befolyásoló egyéb körülményekre (beruházási szükség vagy cél, korábbi tapasztalatok, meglévő géppark, anyagi lehetőségek, stb.) tekintettel határozták meg a beruházás tartalmát (magát a daruzási feladatot) és konkrét tárgyát (pl: L1-24/27m önszerelő toronydaru) egyaránt.
92. A beszállítók versenyeztetése a piacon megszokott rend szerint zajlott, azaz a megrendelő – igényeitől függően – egy vagy több potenciális beszállítóval ártárgyalást kezdeményezett, majd az így elért ajánlatok közül választott. A pályázati feltételek által adott esetben megkövetelt párhuzamos ajánlat beszerzését a pályázók formálisnak tekintették, hiszen arra már az általuk folytatott tárgyalásokat és áralkut követően került sor.
93. A Liebherr Kft. előadta, hogy az egyes ajánlatokhoz kapcsolódóan kiadott kizárólagossági nyilatkozat arról szólt, hogy Magyarországon a vállalkozás a LIEBHERR márka hivatalos márkaképviselője. Ilyen kizárólagossági nyilatkozat birtokában bizonyos pályázatok esetén – a vonatkozó pályázati feltételek értelmében – szükségtelen volt további ajánlat beszerzése az ajánlatkérő (aki egyben pályázó is) részéről, így kizárólagossági nyilatkozat megléte esetén sok pályázati kiírásnál nem kellett ellenajánlatokat beszerezni.

---

⁸⁶ VJ/10-46/2024.

⁸⁷ VJ/10-47/2024.

⁸⁸ VJ/10-17/2024. 15-27. pontok

94. A Liebherr Kft. szerint a hivatalos márkaképviselőtől a legcélszerűbb ugyanis beszerezni az adott termékeket, jelen esetben LIEBHERR darut, mivel természetszerűen a kizárólagos márkakereskedő tudja a legkedvezőbb, versenyképes feltételekkel értékesíteni azokat. Ettől függetlenül elméletben nem kizárt, hogy ezek az eszközök más cégektől is beszerezhetőek legyenek (pl.: a központi LIEBHERR-től), azaz ez nem jelenti azt, hogy az ajánlatkérők kizárólag a Liebherr Kft.-től tudnak LIEBHERR toronydarut vásárolni Magyarországon, azonban a piacon jelenlévő ajánlatkérők és más cégek is tisztában vannak azzal, hogy a LIEBHERR toronydaruk más cégektől való beszerzése gazdaságilag nem racionális az esetek nagy többségében.⁸⁹
95. Amennyiben a megrendelő a terméket kizárólagos forgalmazótól vásárolta volna meg, a párhuzamos ajánlatok beszerzésére alapvetően kétféle megoldás kínálkozott. Egyfelől megkísérelhette árajánlatok beszerzését ugyanarra az általa kiválasztott termékre. Ennek akadálya volt, hogy valódi alternatív forgalmazók nem voltak elérhetőek, így érdemi versenyző ajánlathoz egyébként sem juthatott hozzá. Másfelől megkísérelhette beszerezni versenyző márkák egyenértékű termékeire vonatkozó ajánlatainak beszerzését. E megoldás problémája volt viszont, hogy ha a versenyző márka választása valódi opció volt a megrendelő számára, akkor azt a pályázat benyújtását megelőzően már eleve figyelembe vette, és az ott kapott árajánlatok alapján hozott döntést a beszerzés tárgyáról. Amennyiben viszont a versenytárs márka nem volt számára valódi alternatíva (például, mert eleve meglévő, adott márkájú géppark mellé azok megvásárlása alkatrész és szerviz ellátási problémákkal járt volna), akkor egy esetlegesen kapott alacsonyabb árajánlatot a pályázatban nem tudott volna felhasználni.
96. A fenti problémák megoldásának ezért a megrendelők rendszerint azt tekintették, ha a korábban kiválasztott beszállítót kéri fel a párhuzamos ajánlatok beszerzésére. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ] A Liebherr Kft. kérelmében [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].⁹⁰
97. A Liebherr Kft. szerint bár a daru bérbeadó cégek nem foglalkoznak új daruk értékesítésével, csak a már általuk leváltott, használt darukat viszik piacra, ettől függetlenül rendelkeznek azokkal a piaci lehetőségekkel, amelyek lehetővé teszik számukra új darukra vonatkozó árajánlat elkészítését. Megrendelés esetén képesek lehetnek az érintett berendezés megvásárlására és azonnali tovább-értékesítésére, de nyilván a forgalmazóhoz képest kevésbé versenyképes áron. A külföldi gyártó a tőle való közvetlen beszerzés esetében is felszámít egy a hazai forgalmazási jogosultsággal rendelkező entitás javára megfizetett províziót, mivel a megvásárolt termék kapcsán a garanciális teljesítésekre, jótállásra ilyenkor is a forgalmazó kötelezett.
98. A Liebherr Kft. szerint⁹¹ [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ].
99. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]
100. Engedékenységi kérelmében a Liebherr Kft. [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ]. Amennyiben a GVH ettől eltérő jogi értékelésre jutna, úgy a Tpvt. 78/A. § (6)

---

⁸⁹ VJ/10-25/2024.

⁹⁰ VJ/10-17/2024. 53. pont

⁹¹ VJ/10-17/2024.

bekezdésére hivatkozva kérte, hogy a bírság meghatározása során [ENGEDÉKENYSÉGI INFORMÁCIÓ] a GVH ne vegye figyelembe a terhére.⁹²

V.2. Bimonte Kft.⁹³

101. A Bimonte Kft. toronydaruk értékesítésére vonatkozó ajánlatot mindig kizárólag csak a Liebherr Kft.-n keresztül adott ki. Ilyenkor általában a Liebherr Kft. hozzá küldte az ügyfelet, vagy az ügyfél közvetlenül őt kereste meg annak érdekében, hogy a LIEBHERR daru mellé tegye hozzá az üzemeltetéssel kapcsolatos bővített szolgáltatásait (daru tárolása, előkészítése, felszerelése, beüzemelése és az előírásoknak való megfelelés biztosítása). Olyanra soha nem került sor, hogy a Bimonte Kft. ténylegesen értékesített volna toronydarut, legfeljebb ajánlatot adott az érdeklődő ügyfélnek, de ezek az ügyletek sosem valósultak meg.
102. Az ellenajánlatok kapcsán a Bimonte Kft. előadta, hogy ő nem ellenajánlatként, hanem (egyszerű) ajánlatként tekintett ezekre. Ilyenkor adott esetben a saját szolgáltatásaival kibővítette a Liebherr Kft. ajánlatát, amelynek tartalmáról tudomása volt. Néha műszaki szempontból javított is a Liebherr Kft. által adott ajánlatokon, hogy pontosabb legyen. Ha az ajánlatkérő ez alapján a Bimonte Kft. ajánlatát választotta volna, akkor szerződött volna, és teljesítette volna az ajánlatot, így leszállította volna az ajánlat tárgyát képező eszközt és a kapcsolódó szolgáltatásokat. Ebben az esetben a Liebherr Kft.-től vásárolta volna meg a toronydarut. A Bimonte Kft. hozzátette, hogy őt az érdekelte, hogy korrekt áron adjon olyan ajánlatot, amit teljesíteni tud, nem foglalkozott vele, hogy később az ajánlatkérő mire akarja felhasználni.
103. A kizárólagossági nyilatkozattal összefüggésben a Bimonte Kft. kifejtette, hogy abból tudomása szerint nem következik, hogy más cégek nem értékesíthetnek LIEBHERR termékeket a piacon. Külföldön van példa arra, hogy egy cég kifejezetten foglalkozik LIEBHERR termékek kereskedelmével annak ellenére, hogy nem tartozik a LIEBHERR cégcsoporthoz. Azonban valószínűleg a Liebherr Kft.-től tudta volna beszerezni az értékesíteni kívánt LIEBHERR darukat a legjobb áron és feltételekkel. Elméleti szinten más LIEBHERR forgalmazókat is megkereshetett volna (pl. egy külföldi LIEBHERR leányvállalatot), azonban ők valószínűleg vagy a magyarországi Liebherr Kft.-hez irányították volna, vagy pedig ugyanolyan áron vagy drágábban adtak volna ajánlatot, mint a Liebherr Kft. A külföldön vásárolt LIEBHERR termékek esetén a garancia érvényesítése is nehezebb lett volna. Amennyiben a Bimonte Kft. vásárolt volna toronydarut a Liebherr Kft.-től továbbértékesítésre, abban az esetben a garanciális javításokat vagy a Bimonte Kft. végezte volna a Liebherr Kft. megbízásából, amit később kiszámlázhatott volna neki, vagy a Liebherr Kft. közvetlenül végezte volna a garanciális javításokat.

VI.

Jogsabályi háttér

104. A Tpv. jelen eljárás megindításakor hatályos 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások

---

⁹² VJ/10-17/2024. 28-29., 40-55. pontok

⁹³ VJ/10-28/2024.

egyesülési jog alapján létrejött szervezetének, köztisztületének, egyesülésének és más hasonló szervezetének (a továbbiakban együtt: vállalkozások társulása) a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre. A Tpvt. 11. § (2) bekezdése alapján ez a tilalom vonatkozik különösen: a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására; d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.

105. A Tpvt. 13. § (1) bekezdése szerint nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. A Tpvt. 13. § (2) bekezdés a) pontja alapján csekély jelentőségű a versenytársak közötti megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacok egyikén sem haladja meg a tíz százalékot. A Tpvt. 13. § (2a) bekezdése a versenytársak közötti megállapodást olyan vállalkozások között létrejött megállapodásként definiálja, amelyek az érintett piacok bármelyikén egymásnak tényleges vagy lehetséges versenytársai. Ugyanezen szakasz (3) bekezdése értelmében nem alkalmazható az (1) bekezdés a versenytársak közötti olyan megállapodásra vagy összehangolt magatartásra, amelynek célja a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása, így különösen a vételi vagy eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározása, az előállítás vagy a forgalmazás korlátozása, a piac felosztása, ideértve a versenyeztetéssel kapcsolatos összejátszást, az import- vagy exportkorlátozást is (a továbbiakban: kartell), valamint bármely közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodásra vagy összehangolt magatartásra.
106. A Tpvt. 14. § (1) bekezdése szerint az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi terület figyelembevételével kell meghatározni. A Tpvt. 14. § (2) bekezdése alapján a megállapodás tárgyát alkotó árun túlmenően figyelembe kell venni az azt - a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesítő árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A Tpvt. 14. § (3) bekezdése szerint földrajzi terület az, amelyen kívül a) az üzletfél nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy b) az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
107. A Tpvt. 15. § (1) bekezdése kimondja, hogy nem függetlenek az egy vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozások, valamint azok a vállalkozások, amelyeket ugyanazok a vállalkozások irányítanak. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében egy vállalkozáscsoportba tartozik a vállalkozás azokkal a vállalkozásokkal,
- a) amelyeket a 23. § (2) vagy (3) bekezdésében foglaltak szerint önállóan irányít;
  - b) amelyek az a) pont szerint irányítják;
  - c) amelyeket a b) pont szerinti vállalkozás az a) pont szerint irányít;
  - d) amelyeket az a)-c) pont szerinti vállalkozások és a vállalkozás közül kettő vagy több közösen irányít.

108. A Tpv. 16. §-a értelmében a megállapodások meghatározott csoportjait a Kormány rendeletben mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól. A Kormány a megállapodások csoportos mentesüléséről a törvény 17. §-ában foglalt szempontok figyelembevételével rendelkezhet.
109. A Tpv. 17. §-a alapján mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha
- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás észszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
  - b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a megállapodásban részt nem vevő üzletfelekhez jut;
  - c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
  - d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.
110. A Tpv. 20. §-a szerint annak bizonyítása, hogy a megállapodás a tilalom alól a 16. § vagy a 17. § alapján mentesül, azt terheli, aki a mentesülésre hivatkozik.
111. A Tpv. 60/A. § (1) bekezdés c) pontja alapján a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti, ha az eljárás okafogyottá vált.
112. A Tpv. 68. § (1) bekezdés b) pontja értelmében nem indítható versenyfelügyeleti eljárás – a jogorvoslati eljárás folytán megismételt eljárást ide nem értve –, ha a IV., illetve az V. Fejezet rendelkezéseibe ütköző magatartás elkövetése óta öt év eltelt.
113. A Tpv. 76. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács határozatában
- f) megállapítja a jogsértés tényét,
  - k) bírságot szab ki.
114. A Tpv. 78. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg. Ugyanezen szakasz jelen eljárásra irányadó (1b) pontja szerint a bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve azon – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoport a határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A Tpv. 78. § (3) bekezdése szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg. Ugyanezen szakasz (3a) bekezdése alapján az eljáró versenytanácsot a (3) bekezdés szerinti mérlegelés körében az (1b) bekezdés nem köti. Az (1b) bekezdést a 76. § (1) bekezdés k) pontja szerinti döntés meghozatalakor kell alkalmazni.
115. A Tpv. 78/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy az eljáró versenytanács a bírság kiszabását mellőzi vagy a bírságot csökkenti annak a vállalkozásnak a tekintetében, amely az e törvényben meghatározott módon feltárja a Gazdasági Versenyhivatalnak a 11. §-ba,

illetve az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 101. cikkébe ütköző kartellt vagy a közvetlenül vagy közvetve a vételi vagy az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodást vagy összehangolt magatartást (a továbbiakban a 78/A-78/C. § alkalmazásában: jogsértés) és az abban való részvételét. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében a bíróság kiszabását az eljáró versenytanács annak a vállalkozásnak a tekintetében mellőzi, amely elsőként nyújt be erre irányuló kérelmet és szolgáltat olyan bizonyítékot,

a) amely a Gazdasági Versenyhivatalnak alapot szolgáltat arra, hogy a jogsértéssel kapcsolatban helyszíni kutatás végzésére kapjon előzetes bírói engedélyt, feltéve, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a kérelem benyújtásának időpontjában nem rendelkezett elegendő információval a helyszíni kutatás bíróság általi engedélyezésének megalapozásához, vagy azt megelőzően még nem végzett helyszíni kutatást,

b) amellyel a jogsértés elkövetése bizonyítható, feltéve, hogy a bizonyíték szolgáltatásának időpontjában a Gazdasági Versenyhivatal még nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a jogsértést bizonyítsa, és egyetlen vállalkozás sem felel meg az a) pontnak

[az a) és b) pont a továbbiakban együtt: bíróság mellőzése iránti kérelem].

A (3) bekezdés szerint kérelem alapján az eljáró versenytanács a kiszabandó bíróság összegét csökkenti, ha a (2) bekezdés szerint a bíróság mellőzésének nincs helye, és a vállalkozás a jogsértésre vonatkozó olyan bizonyítékot szolgáltat a Gazdasági Versenyhivatalnak, amely jelentős többletértéket képvisel a bizonyíték szolgáltatásának időpontjában a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álló bizonyítékokhoz képest (a továbbiakban: bíróság csökkentése iránti kérelem).

A Tptv. 78/A. § (5) bekezdése értelmében a bíróság csökkentésének mértéke a (3) bekezdés szerinti feltételnek

a) elsőként megfelelő vállalkozás esetén 30-50%-ig;

b) másodikként megfelelő vállalkozás esetén 20-30%-ig;

c) harmadikként vagy többediként megfelelő további vállalkozás esetén 20%-ig

terjedhet. A (6) bekezdés szerint, ha a (3) bekezdés szerinti esetben a vállalkozás a jogsértés miatt kiszabandó bíróság összegének megállapításakor figyelembe veendő, a Gazdasági Versenyhivatal előtt korábban nem ismert olyan tényre vagy körülményre vonatkozóan szolgáltat egyértelmű bizonyítékot, amely tény vagy körülmény a kiszabandó bíróság mértékét érdemben növeli, a vállalkozással szemben kiszabandó bíróság összegének meghatározásakor az ilyen tényt vagy körülményt figyelmen kívül kell hagyni.

116. A Tptv. 78/A. § (7) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság mellőzésének, csökkentésének, illetve a (6) bekezdés alkalmazásának további feltétele, hogy a vállalkozás, amelyre a kérelem vonatkozik

a) a kérelem benyújtását követően azonnal megszüntesse részvételét a jogsértésben, kivéve az ahhoz elengedhetetlenül szükséges mértékű és jellegű részvételt, amelyre a versenyfelügyeleti eljárás vagy a helyszíni kutatás eredményességének biztosítása érdekében a Gazdasági Versenyhivatal végzésben kötelezte,

b) a versenyfelügyeleti eljárás befejezéséig jóhiszeműen, teljes mértékben és folyamatosan együttműködjön a Gazdasági Versenyhivatallal, így különösen

ba) továbbra is rendelkezésre áll bármely olyan kérés megválaszolása céljából, amely hozzájárulhat a tényállás megállapításához,

bb) biztosítja, hogy vezető tisztségviselői, alkalmazottai, megbízottjai vagy a felette ténylegesen irányítást gyakorló személyek a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álljanak, és észszerű erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy korábbi vezető tisztségviselői, alkalmazottai, megbízottjai vagy a felette ténylegesen irányítást gyakorló személyek meghallgatás céljából a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álljanak,

bc) tartózkodik a vonatkozó információk vagy bizonyítékok megsemmisítésétől, meghamisításától vagy elrejtésétől,

c) a Gazdasági Versenyhivatal kifejezett hozzájárulása nélkül a bírság mellőzése iránti kérelem, illetve a bírság csökkentése iránti kérelem benyújtásának tényét és az ezzel összefüggésben szolgáltatott bizonyítékok tartalmát – a más versenyhatósághoz benyújtott hasonló kérelmet ide nem értve – másnak semmilyen módon nem teszi hozzáférhetővé; a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg a hozzájárulást a kérdéses információk olyan hozzáférhetővé tételéhez, amely jogszabályi rendelkezés vagy hatósági kötelezés miatt elkerülhetetlenül szükséges, és

d) kérelme benyújtásának a mérlegelése során tartózkodott

da) a vonatkozó bizonyítékok megsemmisítésétől, meghamisításától, vagy elrejtésétől, és

db) e tény vagy a mérlegelt kérelem tartalmának nyilvánosságra hozatalától, a más tagállami vagy harmadik országbeli versenyhatóság számára biztosított hozzáférést ide nem értve.

117. A Tpv. 78/C. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács a bírság mellőzése iránti kérelmeket a beérkezésük sorrendjében, a bírság csökkentése iránti kérelmeket a beérkezésük sorrendjére figyelemmel bírálja el. Az eljáró versenytanács döntését a vizsgáló készíti elő, amelynek keretében megvizsgálja és véleményezi a kérelmet, és az eljáró versenytanács elé tárja a jogsértéssel kapcsolatosan a Gazdasági Versenyhivatal rendelkezésére álló információkat. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján, ha a bírság mellőzése iránti kérelem megfelel a 78/A. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek, az eljáró versenytanács végzéssel megállapítja, hogy az a 78/A. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja alapján alapot ad a bírság mellőzésére. E végzésétől az eljáró versenytanács a határozathozatal során csak akkor térhet el, ha a vállalkozás a 78/A. § (7) bekezdésében foglalt feltételeknek nem felelt meg, illetve vele szemben a 78/A. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok áll fenn. A bírság mellőzésére alapot nem adó kérelmet az eljáró versenytanács végzéssel elutasítja. A (3) bekezdés szerint a bírság mellőzése iránti kérelem elutasítása esetén a kérelmet - kivéve, ha azt a kérelmező a 78/B. § (7) bekezdése szerint visszavonta - bírság csökkentése iránti kérelemként kell elbírálni. A (4) bekezdés továbbá kimondja, hogy ha a bírság csökkentése iránti kérelem megfelel a 78/A. § (3) bekezdésében foglalt feltételeknek, az eljáró versenytanács végzéssel megállapítja, hogy az a 78/A. § (3) bekezdése alapján a kérelmező tekintetében alapot ad a kiszabandó bírság csökkentésére. E végzésétől az eljáró versenytanács a határozathozatal során csak akkor térhet el, ha a vállalkozás a 78/A. § (7) bekezdésében foglalt feltételeknek nem felelt meg.

A bírság csökkentésére alapot nem adó kérelmet az eljáró versenytanács végzéssel elutasítja. Az (5) bekezdés értelmében az eljáró versenytanács a (2), illetve (4) bekezdés szerinti végzését a) a 78/A. § (2) bekezdés a) pontja alapján a bírság mellőzésére irányuló kérelem esetén a kérelem elbírálásához szükséges időt figyelembe véve haladéktalanul, b) a 78/A. § (2) bekezdés b) pontja alapján a bírság mellőzésére irányuló kérelem esetén legkésőbb az előzetes álláspont ügyfeleknek való megküldéséig, c) a 78/A. § (3) bekezdése alapján a bírság csökkentésére irányuló kérelem esetén az előzetes álláspont ügyfeleknek való megküldéséig, azt követően benyújtott kérelem esetén a kérelem elbírálásához szükséges időt figyelembe véve haladéktalanul hozza meg.

118. A Tpvt. 79. §-a alapján az eljáró versenytanács határozatában legalább tíz, de legfeljebb harminc százalékkal csökkenti a Tpvt. egyéb rendelkezései alapján kiszabandó bírság mértékét azzal a vállalkozással szemben, amelyik a 73/A. § szerinti egyezségi nyilatkozatot tett.

VII.

Jogi értékelés

VII.1. Hatály, joghatóság

119. A Tpvt. 1. § (1) bekezdése szerint e törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak – ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is a VI. fejezetben szabályozott magatartások kivételével – (a továbbiakban az előzőek együtt: vállalkozás) Magyarország területén tanúsított piaci magatartására, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.
120. A vizsgálat tárgyát képező magatartások Magyarországon hivatalosan nyilvántartott, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok által kiírt és/vagy megvalósított eszközbeszerzéseket érintettek, és az azokon résztvevő Liebherr Kft. és Bimonte Kft. Magyarországon hivatalosan nyilvántartott, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok, így az ezen tenderekkel és ügyfelekkel kapcsolatos egyeztetések Magyarország területén tanúsított piaci magatartásoknak minősülnek. Erre tekintettel az eljárás alá vontak magatartására kiterjed a Tpvt. területi hatálya.

VII.2. Az alkalmazandó jog

121. Az 1/2003 rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerint, ha a tagállamok versenyhatóságai vagy a nemzeti bíróságok az EKSz. 81. cikkének⁹⁴ (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, amelyek e rendelkezés értelmében befolyásolhatják a tagállamok közötti kereskedelmet, a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EKSz. 81. cikkét is alkalmazniuk kell.
122. A jelen eljárásban vizsgált, kisszámú ajánlatkérésre, azok nagyságrendjére és az eljárás alá vontak méretére tekintettel az eljáró versenytanács szerint feltehető, hogy a vizsgált magatartás nem alkalmas arra, hogy érzékelhető mértékben érintse a tagállamok közötti

---

⁹⁴ 2009. december 1-jei hatállyal az EKSz. 81. és 82. cikke az EUMSZ. 101. és 102. cikke lett. Az új 101. és 102. cikkek tartalmilag azonosak a korábbi 81. és 82. cikkel. A jelen ügy szempontjából a 81. és 82. cikk alatt a 101. és 102. cikkekre utalást kell érteni, ahol ez szükséges.

kereskedelmet, így az eljárás alá vont vállalkozások magatartásának értékelésére a Tpv. 11. §-a alapján kerül sor. Ettől függetlenül az eljáró versenytanács az EUMSZ. 101. cikke és a Tpv. 11. § közötti nagyfokú harmonizáltság okán (amelynek az 1/2003/EK rendelet 3. cikk (2) bekezdése alapján kell fennállnia) a Tpv. 11. §-a szerinti értékeléskor is figyelemmel van az EUMSZ. 101. cikkére és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatra, mivel nyilvánvaló érdek fűződik ahhoz, hogy a Tpv. rendelkezései és fogalmai az uniós jog rendelkezéseivel és fogalmaival egységes értelmezést kapjanak.⁹⁵

VII.3. Az eljárás alá vontak függetlensége

123. Az eljárás alá vontak egymástól versenyjogi értelemben véve függetlennek minősülnek, mivel közöttük irányítási kapcsolatok semmilyen formában nem állnak fenn.

VII.4. A jogsértéssel érintett piac

124. Ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell (kőkemény kartell) esetén a piaci részesedés meghatározásának nincs jelentősége,⁹⁶ tekintettel arra, hogy a csekély piaci részesedésen alapuló mentesülés kőkemény kartell esetén kizárt. Ennek következtében az érintett piacnak a Tpv. 14. § rendelkezéseiben foglaltak szerinti meghatározását teljes pontossággal nem is kell elvégezni.⁹⁷

125. A versenykorlátozó célú megállapodások esetében az érintett piacot a megállapodásban részes felek magatartása határozza meg, amennyiben is versenyellenes tevékenységüket e piacra összpontosítják.⁹⁸ A jogalkalmazási gyakorlat szerint közbeszerzést érintő egyeztetések vizsgálata esetén az érintett piacot az adott közbeszerzés tárgya képezi.⁹⁹

126. Jelen ügyben a feltételezetten jogsértő magatartás toronydaruk tenderek, versenyeztetési eljárások keretében megvalósuló értékesítéseit érintette.

VII.5. Az értékelés keretei

VII.5.1. Versenykorlátozó megállapodás

127. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő, hogy a vállalkozások közötti megállapodások, összehangolt magatartások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást.¹⁰⁰ A piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás meggátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.¹⁰¹

128. A Tpv. 11. §-a és az EUMSZ. 101. cikke szerinti megállapodás – összhangban az uniós gyakorlattal – nem esik egybe a polgári jogi vagy társasági jogi értelemben vett megállapodással. A versenyjogi értelemben vett megállapodás nemcsak írásos szerződés formájában, hanem egyéb módon is létrejöhet. Szükséges és egyben elegendő feltétele,

⁹⁵ Ld. C-32/11. sz. Allianz Hungária Biztosító Zrt. és társai kontra GVH ügyben az Európai Bíróság 2013. március 14-én hozott ítéletének 15. pontja.

⁹⁶ Leg. Bír. Kfv.IV.37.236/2009/11., Vj-20/2005.

⁹⁷ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.195/2012/6.számú ítélet, Vj-162/2004.

⁹⁸ T-71/03. sz. *Tokai Carbon kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet [EBHT 2005., 10. o.] 90. pontja

⁹⁹ Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.798/2006/7. számú ítélet, VJ-74/2004.

¹⁰⁰ Főv. Ítéltábla 2.Kf. 27.052/2007/22., VJ-138/2002.

¹⁰¹ Vj-69/2008/538., Vj-69/2008/539., Vj-69/2008/564. sz. határozat 198-201. pont

ha az érintett felek akarategyezsége megállapítható, vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak. Megállapodás jön létre a felek között, ha csatlakoznak egy közös tervhez, amely korlátozza, vagy feltehetőleg korlátozza önálló gazdasági tevékenységüket azáltal, hogy meghatározza a piacon követendő magatartás, vagy magatartástól tartózkodás irányát. Írásba foglalása, formális elemek jelenléte, szerződéses jogkövetkezmények vagy végrehajtási intézkedések meghatározása nem szükséges a megállapodás létrejöttéhez.¹⁰² A megállapodás ténye lehet a résztvevők magatartásával kifejezett vagy abba beleértett, azaz szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akarategyezsége megállapítható, vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.¹⁰³ A megállapodás versenyjogi fogalmának központi eleme a legalább két fél közötti akarategyezés („concurrency of wills”) fennállása, amelynek megvalósulási módja, formája mindaddig irreleváns, amíg az a felek szándékát hűen kifejezi. A megállapodás megállapíthatóságához tehát elegendő annak igazolása, hogy a szóban forgó vállalkozások kifejezték abbéli közös szándékukat, hogy egy meghatározott módon viselkednek a piacon.¹⁰⁴ Nem szükséges továbbá a jogsértés megállapításához, hogy a felek előzetesen egy átfogó tervben állapodjanak meg. A törvényi tilalom kiterjed olyan, az egyezkedési folyamat során létrejövő, be nem fejezett egyetértésekre, részleges és feltételes megállapodásokra, amelyek összességükben vezetnek azután egy végleges megállapodásra.

129. Lényeges továbbá, hogy a tényleges érvényesülés elve megköveteli, hogy az uniós versenyjog megsértését nemcsak közvetlen bizonyítékokkal, hanem valószínűsítő körülményekkel is bizonyítani lehessen, feltéve hogy azok objektívek és egybehangzóak. Ugyanis az esetek nagy részében az összehangolt magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos számú egybeesésből és valószínűsítő körülményből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyszabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak.¹⁰⁵

VII.5.2. Versenykorlátozó cél, illetve hatás

130. A versenykorlátozó cél objektív, a felek szándékától független fogalom. Versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét.
131. Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyert, hogy a gazdasági szereplők megállapodtak, és ez a megállapodás a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását akár csak célozza is, már megvalósul a versenyjogi jogsértés. Éppen ezért, a jogsértés megállapításához a megállapodás tényleges piaci hatásának vizsgálata szükségtelen. Nem a jogsértés megállapítására, hanem esetleg a szankció, így

¹⁰² Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.564/2007/18. számú ítéletét, vagy az Elsőfokú Bíróságnak a T-41/96. sz. Bayer kontra Európai Bizottság ügyben 2000. október 26-án hozott ítéletet, és a T-49/02-T-51/02. sz. Brasserie Nationale SA és társai kontra Európai Bizottság ügyekben 2005. július 27-én hozott ítéletet.

¹⁰³ Lásd a T-325/01. sz. DaimlerChrysler AG kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítélet [EBHT 2005., II-3319. oldal] 199–200. pontjait.

¹⁰⁴ A Bíróság C-2/01 P and C-3/01 P számú egyesített ügyekben (Bayer kontra Európai Bizottság) 2004. január 6-án kelt ítéletének 97. bekezdése; ECLI:EU:C:2004:2

¹⁰⁵ 2016. január 21-i Eturas és társai ítélet, C-74/14, EU:C:2016:42, 36. és 37. pont; 2023. június 29-i Super Bock ítélet, C-211/22, ECLI:EU:C:2023:529, 56. pont

a bírság mértékének megállapítására tartozó kérdés lehet az, hogy a versenytorzító célú, vagy erre alkalmas megállapodás konkrétan ki is fejtett-e ilyen hatást.¹⁰⁶

132. A megállapodás végrehajtásának módja is felfedheti a versenykorlátozó célt, még ha a megállapodás nem is tartalmaz erre utaló kifejezett rendelkezést.¹⁰⁷ A résztvevők szándékára vonatkozó bizonyíték nem szükséges feltétel. Egy versenykorlátozó céllal rendelkező megállapodás akkor is tiltott, ha a megállapodásban részes felek vagy azok egyike soha nem szándékozott azt betartani, vagy végrehajtani.¹⁰⁸
133. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „*annak értékeléséhez, hogy egy megállapodás versenykorlátozó célú-e, figyelembe kell venni a megállapodást, az általa elérni kívánt célokat és azokat a gazdasági és jogi összefüggéseket, amelyeknek részét képezi.*”¹⁰⁹ A joggyakorlat alapján versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét. Ilyen magatartásnak minősül például az árrögzítés, a piacfelosztás vagy a kibocsátás korlátozása, hiszen ezen magatartások az erőforrások nem megfelelő elosztását eredményezik és csökkentik a fogyasztói jólétet.¹¹⁰

VII.5.3. Versenyztetés során tanúsított összejárás

134. A versenyjogi gyakorlat¹¹¹ szerint a versenyztetéssel kapcsolatos összejárás során a közvetlen bizonyítékokban szereplő adatok (korlátokat, alapárakat tartalmazó táblázatok, a feltüntetett százalékarányok, a sorrendiség, az ezen elemekhez fűzött megjegyzésekkel, maga a szóhasználat) a ténylegesen elért pályázati eredmények ismeretében a vállalkozások közötti egyeztetés tényét tükrözik. A közvetett és közvetlen bizonyítékokkal szemben a vállalkozásoknak „a végeredmény előre látható” körülményére való hivatkozása – a gazdasági észszerűség, üzleti indokoltság, valószínűsíthető piaci transzparencia, földrajzi és gazdasági adottságok – sem adja ésszerű magyarázatát annak, hogy a vállalkozások valóban egymástól függetlenül határozták meg piaci magatartásukat. A verseny tisztaságának követelménye kizár minden olyan közvetlen, vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja, vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása, vagy a követendő magatartás feltárása a versenytársak előtt. A vállalkozások az általuk kötött megállapodásokkal és az ennek ismeretében meghozott döntéseik keretében kizárták a magatartásuk autonóm, egymástól függetlenül tanúsított spontán, párhuzamos jellegének megállapíthatóságát.

¹⁰⁶ Főv. Ítéltábla 2.Kf.27.650/2010/7. szám

¹⁰⁷ Lásd az Európai Bizottságnak az EKSz. 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatásának 22. pontját.

¹⁰⁸ C-209-215. és 218/78. sz. egyesített ügyek Van Landewyck kontra Bizottság [EBHT. 1980., 3125. o.]; T-304/02. sz. ügy Hoek Loos NV kontra Bizottság [EBHT. 2006., II-1887. o.]; 56. és 58/64. sz. ügy Consten and Grundig kontra Bizottság [EBHT. 1966., 299. o.]; C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P-C-252/99. P. és C-254/99. P. sz. egyesített ügyek, Limburgse Vinyl Maatschappij NV (LVM) és mások kontra Bizottság [EBHT 2002., I-8375. o.] 509. pont; T-39/92. és T-40/92. sz. egyesített ügyek, Groupement des cartes bancaires "CB" et Europay International SA kontra Bizottság, [EBHT 1994., II-49. o.] 87. pont;

¹⁰⁹ Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról, 2011/C 11/01, 25. pont

¹¹⁰ A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpkt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2021; 11.46.

¹¹¹ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf. 27.360/2006/29. sz. ítélete a VJ-27/2003. sz. ügyben.

135. Az egymással a közbeszerzési pályázaton versenyben lévő vállalkozások között tilos a kapcsolatfelvétel, ha az nem – indokolt – konzorcium létrehozását vagy nem – indokolt – alvállalkozói munka elosztását célozza. A vállalkozások magatartásának egymástól való függetlenségének követelménye ugyanis kizár minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása vagy a saját maga által követendő magatartás feltárása a versenytársak előtt. [...] a közbeszerzési eljárás alapvető célja a közpénzek észszerű felhasználása, átláthatóságának és széles körű nyilvános ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása. Ezt a törekvést alapvetően sérti, ha a versenytárs vállalkozások megállapodásukkal tovább csökkentik a verseny kockázatát ezen a sajátos piacon (ahol már a törvényi szabályozás miatt is korlátozottabb a verseny), illetőleg a versenyhelyzetet ténylegesen minimálisra redukálják a munkák felosztásával (irrelevánsá válik, ki nyer, ki veszít).¹¹²
136. A Fővárosi Törvényszék kimondta továbbá¹¹³, hogy „[...] a verseny tisztasága érdekében a pályázaton való részvétel során a felek között minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatfelvétel tilos, amely a független magatartás csorbulásához vezethet. A közbeszerzési eljárás során benyújtandó pályázat tartalma tekintetében való kapcsolatfelvétel nyilvánvalóan jogsértő.”
137. A közbeszerzési eljárások és a magánprojektek során az árrögzítés tipikusan abban nyilvánul meg, hogy az adott projekten indulók egyeztetik egymással ajánlati áraikat, annak érdekében, hogy közülük az egyik indulót nyereshez segítsék. Ennek ellentételezéseként többféle megoldás is elképzelhető: előfordulhat például, hogy egy másik pályázaton a korábbi pályázatról „lemondó” vállalkozás kap nyeresési esélyt, vagy az adott tenderen vagy más munkában alvállalkozóként kerül bevonásra, pénzbeli kompenzációt kap, stb. Az árrögzítés ebben az esetben a piac felosztásához is vezet, a felek magatartása tehát a Tpvt. 11. §-ának (2) bekezdésében foglalt elkövetési magatartások közül az a) és a d) pontban foglalt magatartást is megvalósíthatja.
138. A közbeszerzési eljárásban fővállalkozóként benyújtott, nem valós tartalmú fedőajánlatok célja az ügyfelek felosztása és a közbeszerzési eljárások manipulálása, azaz a verseny nyilvánvaló korlátozása volt. A fedőajánlatot adó vállalkozás önként lemondott minden tényleges versenyről. Ez a piac felosztását eredményezi.¹¹⁴

VII.6. A vizsgált magatartások értékelése

VII.6.1. Az eljárás részleges megszüntetése

139. Az eljáró versenytanács a Mikolasek Kft. és a Hamikus Kft. által lefolytatott ajánlatkérések kapcsán a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette a Tpvt. 60/A. § (1) bekezdés c) pontja alapján, mivel az érintett ajánlatkérések kapcsán (esetlegesen) tanúsított versenyellenes magatartások a vonatkozó szerződés(ek) megkötésével, legkésőbb 2019. április 24-én befejeződtek, illetőleg a szerződéskötésre nem vezető egyeztetések 2019. április 25. előtt történtek, így a Tpvt. 68. § (1) bekezdés b) pontjában

¹¹² A Fővárosi Ítéltábla 2. Kf. 27. 167/2008/22. sz. ítélete a VJ-56/2004. sz. ügyben.

¹¹³ A Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.192/2015/4. sz. ítélete a VJ-48/2013. sz. ügyben

¹¹⁴ Lásd e tekintetben a T-208. és 209/2008. sz. Gosselin Group NV és Stichting Administratiekantoor Portielje kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet [EBHT 2011. II-3639. o.] 67. pontját

meghatározott 5 éves időtartam a jelen versenyfelügyeleti eljárás megindítását megelőzően eltelt, azaz az elévülés beállt.

VII.6.2. A Tali-Immo Kft. tenderével kapcsolatos magatartás értékelése

140. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Tali-Immo Kft. beszerzési eljárása során a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. által folytatott egyeztetések az árak meghatározására, a tárgyi beszerzés / vevő felosztására irányuló versenykorlátozó megállapodásnak minősülnek, amely azt a célt szolgálta, hogy a tárgyi beszerzést a Liebherr Kft. nyerje el az általa korábban megajánlott áron.
141. Bár a Bimonte Kft. nyilatkozata szerint „rendes, versenyző” ajánlatként tekintett a saját ajánlatára, az az eljáró versenytanács szerint ténylegesen a Liebherr Kft. nyertességét elősegítő támogató ajánlatként értékelendő, mivel azt a Bimonte Kft. a Liebherr Kft. ajánlatának részleteit ismerve készítette el és nyújtotta be, melynek során figyelemmel volt a Liebherr Kft. ajánlatában szereplő árakra. A „versenyző” ajánlat tételére vonatkozó állítását a Bimonte Kft. semmivel nem támasztotta alá, a vállalkozások irati bizonyítékkal ellentétes, utólagos magyarázata pedig a következetes gyakorlat¹¹⁵ értelmében önmagában nem elegendő a jogsértés alól történő mentesüléshez.
142. A Bimonte Kft.-nek tisztában kellett lennie azzal, hogy a Liebherr Kft. nem egy tényleges versenyajánlatot kért tőle, az ugyanis életszerűen nem feltételezhető, hogy egy vállalkozás versenytársat keressen magának, veszélyeztetve ezáltal saját nyertességét,¹¹⁶ különösen úgy, hogy még saját ajánlati árait is megküldi az érintett piaci szereplőnek, aki így könnyűszerrel alá tudna ajánlani az ott szereplő áraknak. A Bimonte Kft. tehát nyilvánvalóan tudatában volt annak, hogy mit vár el tőle a Liebherr Kft., amely következtetést alátámasztja, hogy a Liebherr Kft. kifejezetten ellenajánlat benyújtását kérte a Bimonte Kft.-től. Ellenajánlat alatt pedig a Liebherr Kft., ügyfelei és a Bimonte Kft. – a köztük kialakult, bevett gyakorlatnak megfelelően – a pályázatok formai követelményeinek teljesítése érdekében szükséges, valós szállítási szándékot nélkülöző ajánlatokat értették.¹¹⁷ E körben megjegyzendő továbbá, hogy a Tali-Immo Kft. ajánlatkérésével kapcsolatos egyeztetést 34 nappal megelőzően a Mikolasek Kft. ajánlatkérése vonatkozásában a Liebherr Kft. szintén ellenajánlatot kért a Bimonte Kft.-től. Ebben az e-mailben a Liebherr Kft. kifejezetten „*plusszos*”, azaz magasabb ajánlati árat tartalmazó ellenajánlatot kért a Bimonte Kft.-től.¹¹⁸ A Bimonte Kft.-nek nem lehetett észszerű indoka feltételezni, hogy a tárgyi ajánlatkérés során a Liebherr Kft. ne

¹¹⁵ Lásd a Fővárosi Bíróság Legfelsőbb Bíróság által helybenhagyott 7.K.31091/2007/16. sz. ítéletét.

¹¹⁶ Lásd VJ/19/2017. számú GVH határozat 92. pontját.

¹¹⁷ VJ/10-25/2024.

¹¹⁸ Lásd jelen határozat 72. pontját. Noha ezen bizonyíték a Mikolasek Kft. elévülés miatt nem vizsgálható ajánlatkérése kapcsán keletkezett, az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Tali-Immo Kft. ajánlatkérése körülményeinek tisztázására az Európai Bíróság joggyakorlata alapján felhasználható. Az EUB szerint ugyanis a jogsértés időszakán kívül megállapított körülmények is figyelembe vehetők, amennyiben e körülmények a jogsértés bizonyítása érdekében hivatkozott valószínűsítő körülmények csoportjának részét képezik. Ily módon valamely versenyellenes magatartás megvalósulását megelőző vagy akár e magatartás megvalósulását követő ténybeli körülmények is figyelembe vehetők valamely objektív bizonyíték tartalmának megerősítése érdekében. [Lásd ebben az értelemben: a T-433/16 ügyben hozott ítélet (ECLI:EU:T:2019:201) 113. pontját; T-83/08 Denki Kagaku Kogyo és Denka Chemicals kontra Bizottság ügyben 2012. február 2-án hozott ítélet (EU:T:2012:48) 188. pontját; T-655/11 FSL és társai kontra Bizottság ügyben 2015. június 16-án hozott ítélet (EU:T:2015:383) 178. pontját]

ugyanazzal a szándékkal – azaz a saját nyertességi esélyeinek növelését elősegítő ellenajánlat beszerzése céljából – küldené meg részére a saját ajánlatát.

143. A Bimonte Kft. pedig a Liebherr Kft. kérésének eleget téve, még ugyanazon a napon magasabb árakat és kedvezőtlenebb fizetési feltételeket tartalmazó ajánlatot küldött az ajánlatkérő részére. Bár a Bimonte Kft. hivatkozott arra, hogy ajánlatára egy normál ajánlatként tekintett, és abban – az ajánlatkérővel egyeztetett módon – a saját „bővebb szolgáltatásait” is beárazta (pl. daru tárolása, előkészítése, felszerelése, beüzemelése, előírásoknak való megfelelés biztosítása), ezek ugyanakkor magából az ajánlatból egyáltalán nem láthatóak. Ráadásul egy másik, hasonló körülmények között zajlott egyeztetés kapcsán (a Mikolasek Kft. által kiírt ajánlatérés tekintetében) a Bimonte Kft. ezzel ellentmondásban úgy nyilatkozott, hogy a jelentősebb, konkrét költségek elszámolására egy külön szerződést kötött volna az ajánlatkérővel, abban az esetben, ha az ajánlatkérő az ő ajánlatát választja.¹¹⁹ Ennek megfelelően az eljáró versenytanács szerint nem életszerű a Bimonte Kft. azon védekezése, hogy a magasabb árajánlatot a többletszolgáltatások magyarázták volna.
144. Szintén ellentmondásosak a felek nyilatkozatai abban a tekintetben, hogy a Bimonte Kft. képes lehetett-e valódi versenyt támasztani a Liebherr Kft.-nek. A Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. egybehangzó előadása szerint a Bimonte Kft. csak magasabb árú ajánlatot tudott tenni, mint a Liebherr Kft., hiszen nyilvánvalóan a Liebherr Kft.-től szerezte volna be a darut maga is. Ugyanakkor [SZEMÉLYES ADAT] tanú utalt arra, hogy – feltehetőleg hallomásból származó, nem feltétlenül pontos – információi szerint a Bimonte Kft. a LIEBHERR központtól ugyanolyan feltételekkel tudott volna darut beszerezni, mint a saját hazai képviselőt ellátó Liebherr Kft. S bár a Bimonte Kft. érdemben nem foglalkozott daru kereskedelemmel, azt mindkét ügyfél elismerte, hogy elvben képes lett volna egy ilyen megrendelés teljesítésére, sőt, az eljáró versenytanács rámutat, hogy az általa nyújtott kiegészítő szolgáltatások (amennyiben azok valóban az ajánlat részét képezték volna) érdemi versenytényezőt jelenthettek volna, különösen olyan ügyfelek részére, akik beüzemeléssel, szereléssel maguk nem foglalkoztak. Emellett, az eljáró versenytanács álláspontja szerint akár árjellegű versenykényszert is támaszthatott volna a Bimonte Kft. a Liebherr Kft.-nek, különösen például a fizetési kondíciók ügyfél számára kedvezőbb meghatározásával, vagy akár az ajánlati ár tekintetében is (amennyiben például piac- vagy referencia szerzése céljából vagy egyéb okból beszerzési áron vagy az alatt, veszteség vállalásával is hajlandó lett volna ajánlatot tenni és azt teljesíteni). Azt, hogy ez a versenyhelyzet nem pusztán elméleti lehetőség volt az eljárás alá vontak között, az eljáró versenytanács szerint az is érzékletesen mutatja, hogy a Liebherr Kft. a Mikolasek Kft. ajánlatkérésével kapcsolatban szükségesnek tartotta kihangsúlyozni az e-mailben, hogy a Bimonte Kft.-nek magasabb árú ajánlatot kell adnia, amikor „plusszos” ellenajánlat benyújtására kérte fel.
145. A Liebherr Kft. azzal is érvelt, hogy az ellenajánlatok beszerzésére az ajánlatkérők csak formalitásként tekintettek, és nem volt valós versenyhelyzet az ajánlatok között. Ennek ugyanakkor ellentmond az a körülmény – alátámasztva a GVH következetes álláspontját e tekintetben –, hogy a Liebherr Kft. szervizmenedzsere egy 2017. évi beszerzés kapcsán az ellenajánlatokat részletes indokolással küldte meg az ajánlatkérő részére, amelyben a versenytársi termékek hátrányait emelte ki, a saját termékének előnyeivel szemben, azaz

---

¹¹⁹ VJ/10-28/2024.

még ebben a fázisban is erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az ajánlatkérő a Liebherr Kft. ajánlatát válassza.¹²⁰ A pályázati feltételek a felek esetleges korábbi szándékától függetlenül megteremtették, „újrainították” a versenyzés lehetőségét, s a Liebherr Kft. is elismerte engedékenységi kérelmében, hogy ha az ajánlatkérő valóban versenyző ajánlatokat kért volna be, úgy elméletileg felmerülhetett volna annak a lehetősége, hogy mégsem a korábbi ártárgyalás alapján kiválasztott LIEBHERR márkájú terméket szerzi be, vagy azt nem a Liebherr Kft.-től vásárolja meg.¹²¹

146. A Liebherr Kft. hivatkozott arra, hogy az egyeztetésre az ajánlatkérő kérésére, annak tudtával került sor, s az ajánlatkérő közrehatása a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján valóban felmerülhet (hiszen az e-mailes egyeztetésekről, azok tartalmáról tudomással bírt, bár kezdeményező szerepére, a versenyhelyzet elkerülésére irányuló kifejezett szándékára utaló bizonyíték nem került feltárássra). Ez az eljáró versenytanács értékelése szerint ugyanakkor csak akkor eredményezhetné a valós versenyhelyzet, piaci autonómia hiányát, ha a szállításra / teljesítésre már korábban sor került volna, s erről a támogató ajánlat benyújtására felkért versenytárs, azaz a Bimonte Kft. is tudomással bírt volna, azaz ha az ajánlatadás részéről csak egy már megvásárolt, leszállított daruval kapcsolatos pályázat utólagos dokumentálását szolgálta volna. Amennyiben a teljesítés még nem történt meg, akkor az ajánlattevő vállalkozások saját döntési autonómiáját, ténylegesen versenyző ajánlat benyújtásának lehetőségét nem zárja ki teljes mértékben az a körülmény, ha az ajánlatkérő esetlegesen valamelyik pályázó nyertességét – korábbi kedvező tapasztalat, személyes ismeretség, földrajzi közelség miatt vagy egyéb okból – preferálja, azaz a vállalkozások a versenyjogi felelősségre vonás alól nem mentesülhetnek, hiszen kedvező ajánlat benyújtásával akár felül is írható, meg is változtatható egy ilyen előzetes preferencia.¹²² Mind a magyar,¹²³ mind az európai jog alapján¹²⁴ az állami ráhatás csak akkor zárja ki a versenyjogi rendelkezések

---

¹²⁰ VJ/10-17/2024. 2017d_2 sz. melléklet: „A Crane-Bau Kft. ajánlatában szereplő daru túl nagy alapterületet foglal el a 4,5 x 4,5 m-es sarokpontok miatt, így kevesebb lehetőség van a szűk helyekre betelepíteni. A törzs rácsos szerkezet, mechanikus felállítással, ezért nagy a hibalehetőség. Ezen kívül a fel és leszereléséhez négy fős szakképzett szerelő brigád kell, aminek a bére viszonylagosan nagy összeg. Az ellensúlyok szállításához külön teherautó kell, felrakásukhoz külön autódarut kell alkalmazni.

A TDH Kft. ajánlatában szereplő daru esetében csak munkahelyi átvontatáshoz való szállítótengelyt gyártanak, így közúton szállítani csak mélybölcsős szállítójárművel lehet, így a fel és lerakásához és a fel és lesúlyozásához is külön autódaru szükséges. a súlyok szállításához itt is szükséges külön teherautó A fel és leszereléséhez két fő szakképzett és két fő segítő szerelő szükséges.

Az általunk ajánlott daru hidraulikus szerelő rendszerrel rendelkezik, így csak egy fő szakképzett daruszerelő és két fő segítő szükséges. A szállítótengelye gyors vontatású – rendszámköteles, - így 80km/ó sebességgel vontatható akár autópályán is. A vontató jármű lehet egy háromtengelyes, farmüködtetésű 2-3t-át emelni tudó Palfinger daruval ellátott teherautó, ami egyben fel és lesúlyozza, a további súlyok szállításához pedig egy sima fixplatós teherautó elégséges. Akár egy délelőtt üzembe lehet helyezni. A telepítésekkor kicsi a hibalehetőség.”

¹²¹ VJ/10-17/2024. 53. pont

¹²² Vö. a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2024 11.88. pont.

¹²³ Vö. a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpvt.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései 2024 1.6. pont. „A Tpvt.-ben foglalt tilalmakat nem lehet érvényesíteni, ha adott magatartás állami intézkedés egyenes következménye, vagyis alapvetően hiányzik a magatartás piaci, gazdasági jellegéhez szükséges autonómia. Amennyiben az állami intézkedés befolyással van ugyan a piaci magatartásra, de hogy mozgásteret a vállalati szabad döntésnek, akkor alkalmazható az azt tiltó Tpvt. rendelkezés, legfeljebb a kiszabható bírság összegének megállapításakor veendő figyelembe az állami közrehatás enyhítő tényezőként. (VJ/100/2002.)”

¹²⁴ Ld. pl. C-280/08. P. sz. Deutsche Telekom AG kontra Bizottság ügy, 80-82. pontjai (ECLI:EU:C:2010:603)

alkalmazhatóságát, ha teljesen megfosztja a vállalkozásokat az önálló cselekvési lehetőségtől, nem biztosít számukra mozgásteret. Az eljáró versenytanács ezen jogelvet az ajánlatkérő ráhatása kapcsán abban az esetben is irányadónak tekinti, amennyiben az ajánlatkérő nem állami szereplő, hanem közcélú beszerzéseket bonyolító egyéb szerv (önkormányzat, alapítvány stb.) vagy magánbeszerzést megvalósító vállalkozás. A jelen eljárásban azonban az ajánlatkérő azon vélt vagy tényleges elvárása az általa esetlegesen preferált vállalkozás irányában, hogy az versenytársaitól szerezzen be további, (nem utólagos) támogató ajánlatot, nem tekinthető a piaci szereplők cselekvési autonómiáját teljes egészében elvonó aktusnak. A versenyjog védett jogi tárgya a versenytársaktól független viselkedés, és ettől a vállalkozások még az ajánlatkérő esetleges közrehatására, kérésére sem térhetnek el, azaz nem vállalhatják magukra az ajánlatkérőtől azt a feladatot, hogy (akár valós, akár támogató) ajánlatok beszerzése érdekében felvegyék a kapcsolatot versenytársaikkal.¹²⁵ Annál is inkább, mivel az ajánlatkérők pályázati feltételeknek való megfelelése akként is elősegíthető – ahogyan azt a Hamikus Kft. példája is mutatja –, ha a piaci szereplők nem veszik fel egymással a kapcsolatot, csak megadják a szóba jöhető további vállalkozások elérhetőségét az ajánlatkérőnek, hogy azokat maga kereshesse fel ajánlatkérés céljából. Mindazonáltal az ajánlatkérő érintettségét, hallgatólagos jóváhagyását az eljáró versenytanács a szankció alkalmazása során enyhítő körülményként értékelte (vö. 181. pont).

147. Ezen túlmenően a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az sem igazolt kellőképpen, hogy a megrendelő előzetes szándéka valóban a versenyeztetés megkerülésére irányult. A bizonyítékok alapján mindössze annyi állapítható meg, hogy a Tali-Immo Kft. tudomással bírt a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. közötti egyeztetésről (annak tényéről, tartalmáról), azonban az nem világos, hogy az ellenajánlat beszerzését kifejezetten ő kérte volna a Liebherr Kft.-től, vagy azt a Liebherr Kft. ajánlotta-e fel számára, mint ahogyan

---

„80 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis, ha a vállalkozások versenyellenes magatartását nemzeti szabályozás írja elő, vagy ha e nemzeti szabályozás olyan jogi keretet biztosít, amely maga zárja ki a vállalkozás részéről a versenyző magatartás bármilyen lehetőségét, akkor az EK 81. cikk és az EK 82. cikk nem alkalmazandó. Ilyen esetben a versenykorlátozás nem a vállalkozás önálló magatartásából származik, ahogy e cikkek azt előírják. Ezzel szemben alkalmazandó az EK 81. cikk és az EK 82. cikk, ha kitűnik, hogy a nemzeti szabályozás nyitva hagyja a lehetőséget, hogy a vállalkozások autonóm magatartása a verseny megakadályozására, korlátozására vagy torzítására vezethessen (a C-359/95. P. és C-379/95. P. sz., Bizottság és Franciaország kontra Ladbroke Racing egyesített ügyekben 1997. november 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-6265. o.] 33. és 34. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

81 A Bíróság csak szűk körben ismerte el annak lehetőségét, hogy egy adott versenyellenes magatartást azért zárjanak ki az EK 81. cikk és az EK 82. cikk hatálya alól, mert azt valamely létező állami szabályozás írta elő a szóban forgó vállalkozás számára, vagy mert a szabályozás kizárta a vállalkozás részéről a versenyző magatartás bármilyen lehetőségét (lásd a 41/83. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1985. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 873. o.] 19. pontját, a 240/82–242/82., 261/82., 262/82., 268/82. és 269/82. sz., Stichting Sigarettenindustrie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1985. december 10-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 3831. o.] 27–29. pontját és a C-198/01. sz. CIF-ügyben 2003. szeptember 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-8055. o.] 67. pontját).

82 A Bíróság ekképpen kimondta, hogy amennyiben a nemzeti szabályozás arra korlátozódik csupán, hogy a vállalkozásokat önálló versenyellenes magatartás folytatására készíti, illetve annak folytatását könnyebbé teszi, e magatartásra alkalmazandó az EK 81. cikk és az EK 82. cikk (a 40/73–48/73., 50/73., 54/73–56/73., 111/73., 113/73. és 114/73. sz., Suiker Unie és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1975. december 16-án hozott ítélet [EBHT 1975., 1663. o.] 36–73. pontja és a fent hivatkozott CIF-ügyben hozott ítélet 56. pontja).”

¹²⁵ Ahogyan arra az eljáró versenytanács fentebb már utalt, a piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás megátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között. (VJ/69/2008.)

az sem, hogy – különösen a Liebherr Kft. által korábban kiállított kizárólagossági nyilatkozat fényében – a megrendelő tudatában volt-e annak, hogy a Bimonte Kft.-től nemcsak fedőajánlatot, hanem valós ajánlatot is kaphatna (amelyben a Bimonte Kft. akár többletszolgáltatások nyújtását is felajánlhatná számára). Maga a Liebherr Kft. is hangsúlyozta, hogy a megrendelők gyakran kis- és középvállalkozások, akik számára eleve nehézséget okozhat több ajánlat bekérése, így adott esetben könnyebben meggyőzhetőek akár arról is, hogy a verseny lehetősége eleve kizárt. Az a körülmény, hogy a megrendelő – a Liebherr Kft. előadása szerint – valójában nem kívánta megversenyeztetni az ajánlatokat, mert már előzetesen eldöntötte, hogy a Liebherr Kft.-től kívánja beszerezni az érintett terméket, az eljárás során tehát nem nyert bizonyítást, további eljárási cselekmények, bizonyítás lefolytatása ugyanakkor nem szükséges e körben, mivel a Fővárosi Törvényszék 2025. április 10-én kelt, 105.K.703.615/2023/75. sz. ítéletében megerősítette, hogy amennyiben nem állapítható meg, hogy az ajánlatkérő közrehatása az érintett vállalkozások piaci magatartását teljes mértékben meghatározta, azáltal, hogy a munkát már az ajánlatkérés időpontjában előzetesen elvégezték, akkor a vállalkozások versenyhelyzetben egyeztetették egymással az ajánlattevői magatartásukat, áraikat, ezért a megrendelői közrehatás nem zárja ki a versenyjogi felelősséget. A Fővárosi Törvényszék ítélete értelmében az ajánlatkérő közreműködése csak abban az esetben eredményezheti a valós versenyhelyzet, illetve piaci autonómia hiányát, ha az a versenyhelyzetet kizárva teljes mértékben meghatározza az érintett vállalkozások piaci magatartását, így például, ha a munka elvégzésére már korábban sor került, és erről a támogató ajánlatok benyújtására felkért versenytársak is tudomással bírtak, így az ajánlatadás részükről mindössze a már elvégzett munkák utólagos dokumentálását szolgálja. Ilyen körülmény azonban a jelen eljárásban nem merült fel.

148. A Liebherr Kft. tehát egy árrögzítő, piacfelosztó megállapodásra jellemző magatartást tanúsított, amikor versenytársát ellenajánlat adására kérte fel, amelyhez saját ajánlatát is csatolta, hogy azt a Bimonte Kft. az ellenajánlat kidolgozása során referenciaként hasznosíthassa, és annál magasabb összegű ajánlatot tegyen. Az alapján, hogy a Bimonte Kft. a Liebherr Kft. kérésének eleget is tett, megállapítható, hogy közöttük az árak egyeztetése révén megvalósított, a beszerzés felosztására, a Liebherr Kft. nyertességének biztosítására irányuló akaratgyezség jött létre.
149. Az eljáró versenytanács nem osztja a Liebherr Kft. azon álláspontját, hogy magatartása egy, a Tpv. 11. § (2) bekezdésében kifejezetten nem felsorolt típusú, a pénzügyi forrás megszerzésére irányuló pályázati eljárás miatt másodlagosan és potenciálisan megnyíló verseny színlelésére irányuló, és ekként annak korlátozását célzó, ennyiben az eladási árak rögzítésére irányuló más megállapodásként minősül. A pályázati feltételek által megkövetelt versenyző ajánlat beszerzésének követelménye ugyanis éppen egy új(abb) versenyhelyzetet teremtett (volna), amelyet azonban azzal, hogy a másik ajánlat beszerzésének ódiúmát magára vállalta (függetlenül attól, hogy arra a megrendelő kérésére, ösztönzésére vagy éppen saját indíttatásból, a megrendelő meggyőzésével került sor), a Liebherr Kft. a Bimonte Kft.-vel együttműködve megakadályozott. Nem jelenthető ki, hogy az előzetes kiválasztáskori helyzet fontosabb, védendőbb érdeket képviselne, mint a pályázat által megkövetelt, a piaci árak alátámasztását szolgáló további ajánlatok beszerzése, és így ez utóbbi korlátozása kevésbé súlyos jogsértést valósítana meg. Ahogyan azt a Fővárosi Törvényszék idézett ítélete is aláhúzta, a pályázat által megteremtett versenyhelyzet éppen azt is lehetővé tette (volna), hogy az ajánlatkérő

esetleges korábbi preferenciáit egy valós versenyző ajánlat felülírja. Ez a versenyhelyzet az eljáró versenytanács álláspontja szerint továbbá nem tekinthető pusztán elméleti lehetőségnek, valamiféle „reziduális versenynek”, hiszen – ahogyan azt a Liebherr Kft. is elismerte engedékenységi beadványában – ha az ajánlatkérő ekkor a Liebherr Kft. közreműködése nélkül szerzett volna be egy másik, független piaci szereplőtől ajánlatot, az a versenyből fakadó bizonytalanság okán a Liebherr Kft.-t is saját ajánlatának felülvizsgálatára készíthette volna, melynek keretében a Liebherr Kft. megfontolhatta volna, hogy a másik (számára ismeretlen tartalmú, adott esetben előtte ismeretlen versenytárstól származó) ajánlat által jelentett „fenyegetés” fényében saját korábbi ajánlati árát, az ajánlat összetételét módosítani kívánja-e. Mindezekre tekintettel nem releváns, hogy a Liebherr Kft. előzetes kiválasztására milyen körülmények között, milyen megfontolásból került sor, e tekintetben bizonyítási eljárás lefolytatása sem szükséges.

150. A fentiekben ismertetett, a nyertes közvetlen vagy közvetett – az ajánlati árak egyeztetése révén történő – meghatározásának céljával és ezáltal az adott beszerzés felosztásának szándékával folytatott, versenytársak közötti egyeztetések a következetes versenyjogi joggyakorlat¹²⁶ alapján versenykorlátozó célú jogsértésnek minősülnek, melynek hatásai ezért külön nem vizsgálandók. Az áregyeztetés és a vevőfelosztás ugyanis a verseny kényszerítő erejének ajánlattevők közötti kiiktatásával hozzájárulnak az ajánlati árak növeléséhez, a magas piaci árszínvonal fenntartásához, így az erőforrások nem hatékony elosztását eredményezik.
151. A (köz)beszerzési eljárásban fővállalkozóként benyújtott, nem valós tartalmú fedőajánlatok célja az ügyfelek felosztása és a (köz)beszerzési eljárások manipulálása, azaz a verseny nyilvánvaló korlátozása. A fedőajánlatot adó vállalkozás önként lemond minden tényleges versenyről, ezáltal a versenyt, annak lehetőségét kettejük vonatkozásában teljesen kiiktatta.¹²⁷ A jogsértés megállapíthatósága, célzatosként való minősítése, a megállapodás jogi-gazdasági háttere, elérni kívánt célkitűzése szempontjából kiemelendő, hogy a joggyakorlatban tipikusan cél szerinti jogsértésként értékelt, a piac illetőleg az ügyfélkör felosztására irányuló, nyilvánvalóan a legsúlyosabb versenykorlátozások kategóriájába tartozó megállapodások esetén a gazdasági és jogi háttér elemzése arra korlátozódhat, ami feltétlenül szükségesnek bizonyul a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához.¹²⁸

---

¹²⁶ Ld. pl. C-331/21. EDP ügy, ECLI:EU:C:2023:812, 100. pont (és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat): „Az ilyen összejátszásra irányuló magatartások között, amelyek a cél általi korlátozások kategóriájába tartozhatnak, szerepelnek a piacok felosztására irányuló megállapodások. Az ilyen megállapodások ugyanis a verseny különösen súlyos megsértését jelentik, mivel már önmagukban is versenykorlátozó céljuk van, és az EUMSz. 101. cikk (1) bekezdése által kifejezetten tiltott megállapodások csoportjába tartoznak, mivel ez a cél nem igazolható az érintett versenyellenes magatartás gazdasági összefüggéseinek elemzése útján.” Ld. még C-172/14. ING Pensii ügy, ECLI:EU:C:2015:484, 32. pont (és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat): „[a] rendes verseny megfelelő működése szempontjából különösen káros összejátszási formáknak minősülnek azok a megállapodások, amelyeknek jellegüknél fogva az a céljuk, hogy felosszák a szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfélkört. Így az ügyfélkör felosztásáról szóló megállapodások – az árakról szóló megállapodáshoz hasonlóan – nyilvánvalóan a legsúlyosabb versenykorlátozások kategóriájába tartoznak.”

¹²⁷ T-208. és 209/2008. sz. Gosselin Group NV és Stichting Administratiekantor Portielje kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet [EBHT 2011. II-3639. o.] 67. pont

¹²⁸ Ld. pl. C-331/21. EDP ügy, ECLI:EU:C:2023:812, 102. pont; C-373/14 P Toshiba ügy, ECLI:EU:C:2016:26, 29. pont

152. E körben a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. közötti verseny intenzitása kapcsán megállapítható, hogy a jelen eljárás során tett nyilatkozatok értelmében mindkét eljárás alá vont elismerte, hogy a Bimonte Kft. képes lett volna valós ajánlatot adni. Még ha a Tali-Immo Kft. korábban esetlegesen ki is választotta a Liebherr Kft.-t és annak ajánlatát, a pályázati feltételek által megkövetelt két ajánlat beszerzése újabb döntési helyzetet eredményezett, amelyben az ajánlatkérő akár meg is változtathatta volna előzetes szándékát, amennyiben valós versenyhelyzetben adott ajánlatok között mérlegelhetett volna. Ahogyan azt az eljáró versenytanács fentebb részletesen bemutatta, és amint azt mindkét eljárás alá vont elismerte, a Bimonte Kft. képes lett volna arra, hogy ne színelte ajánlatot tenni, s az sem szükségszerű, hogy valós ajánlata feltétlenül kedvezőtlenebb lehetett volna a Liebherr Kft. ajánlatánál. Sőt, a versenyhelyzet által teremtett bizonytalanság miatt az sem zárható ki, amint azt a Liebherr Kft. ugyancsak megerősítette, hogy maga a Liebherr Kft. is alacsonyabb árú ajánlatot adott volna, ha az ajánlattétel előtt nem egyeztet az ajánlatok tartalmáról a Bimonte Kft.-vel. Emellett az sem mellőzhető körülmény, hogy azáltal, hogy a Liebherr Kft. az általa esetlegesen kevésbé erős versenytársnak tartott Bimonte Kft.-t kérte fel az ajánlatkérő tudomásával ellenajánlat adására, egyben azt is biztosította, hogy az ajánlatkérő nem fog olyan piaci szereplőhöz sem fordulni, aki esetlegesen a Bimonte Kft.-nél erősebb versenyképességgel támaszthatott volna a Liebherr Kft. számára. Különösen jól mutatja ezen szempont jelentőségét a 145. pontban is hivatkozott bizonyíték, amelyben a Liebherr Kft. – egy másik ajánlatkérés kapcsán – az adott ajánlatkérőnek hosszasan fejtegeti az általa beszerzett versenytársi ajánlatok kedvezőtlenebb voltát.¹²⁹ A Tali-Immo Kft. beszerzésével kapcsolatos egyeztetésekre továbbá egy pályázati forrás felhasználásával összefüggésben került sor, azaz az eljárás alá vontak megállapodásukkal a közpénzek hatékony felhasználását célzó, többes ajánlatkérésre vonatkozó feltétel kijátszásával kifejezetten a verseny elkerülését szándékolták. Mindezek az eljáró versenytanács álláspontja szerint kétségtelenül alátámasztják a megállapodás elegendő károssági fokát.
153. Az eljáró versenytanács az ajánlatkérés és ajánlattétel körülményei mint a jogi-gazdasági kontextus elemei kapcsán megjegyzi továbbá, hogy
- i) a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyan megállapítható, hogy a megrendelő tudomással bírt az eljárás alá vontak közötti egyeztetésről, annak tartalmáról, de az ajánlatkérő kezdeményező szerepe, közrehatásának terjedelme egyértelműen nem állapítható meg (ld. még 147. pont);
  - ii) az a tény, hogy a pályázat keretében nem a beszerzés teljes értéke került állami forrásból finanszírozásra, hanem viszonylag magas arányú önerő biztosítására is szükség volt, önmagában nem zárja ki a versenykorlátozást, hiszen a pályázó még akár emelt ár esetén is jóval kedvezőbben juthat hozzá a kiszemelt eszközhöz a pályázati támogatás révén, mintha azt teljes mértékben saját magának kellett volna megfinanszíroznia (sőt, akár az is elképzelhető, hogy pályázat hiányában nem is engedhette volna meg magának az eszközbeszerzést – erre utal, hogy a Tali-Immo Kft. is elállt a daruvásárlási szándékától, miután nem jutott hozzá a remélt pályázati forráshoz);

---

¹²⁹ Ezt a bizonyítékot az eljáró versenytanács – a 118. lábjegyzetben ismertetettek analógiájára – a felek szándékainak, a jogsértés körülményeinek tisztázása körében relevánsnak tekintette.

iii) az ellenajánlatok beszerzésének időzítése nem releváns a versenykorlátozás szempontjából, amennyiben arra olyan szakaszban került sor, amikor a versenyhelyzet a felek között még fennállt, márpedig a két ajánlat beszerzésére vonatkozó pályázati feltétel maga teremtett (ismételt) versenyhelyzetet;

iv) a Bimonte Kft. érdemi versenytársnak minősült, hiszen a szóban forgó eszközt az eljárás alá vontak egybehangzó nyilatkozata szerint le tudta volna szállítani, és akár árban,¹³⁰ akár egyéb feltételekben (fizetési kondíciók, kiegészítő szolgáltatások) képes lehetett volna konkurens ajánlatot tenni, de még ha nem is lett volna érdemi versenytárs, az egyeztetésben való részvétele – a fentebb kifejtetteknek megfelelően – kizárta a pályázat által megkövetelt versenyhelyzet jelentette bizonytalanságot, így a Liebherr Kft. által tett ajánlat paramétereire is kihatással lehetett;

v) bár a jelen eljárásban kifogásolt magatartás közvetlenül a márkán belüli versenyt érintette, nem bizonyított, hogy a márkák közötti verseny lehetősége fel sem merülhetett volna a vizsgált helyzetben, hiszen egy nagyértékű, hosszú távon használt eszköz beszerzésekor sokféle szempont mérlegelése szükséges, így például a funkcionalitás, az ár, a fenntartási-javítási költségek stb., amelyek komplex döntési szituációt eredményeznek, így nem jelenthető ki eleve, hogy semmiképp nem lehetett volna előnyösebb a megrendelő számára egy másik típusú daru beszerzése (ráadásul az sem egyértelmű, hogy a Tali-Immo Kft. ekkoriban jelentősebb LIEBHERR gépparkkal rendelkezett volna).

154. Mindezek alapján az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a Tali-Immo Kft. 2019. évi toronydaru beszerzése érdekében lefolytatott ajánlatkérés kapcsán tanúsított magatartásukkal a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. versenykorlátozó célú megállapodást valósítottak meg, amikor egyeztették ajánlatadói magatartásukat, áraikat, felosztva ezáltal az adott beszerzést. Ebből kifolyólag a jelen ügyben kontrafaktuális forgatókönyv felállítása, értékelése nem szükséges, mivel az – az Európai Bírósági ítéletekkel összhangban – a versenykorlátozó hatás vizsgálatának módszereként ismert, a jelen eljárásban megállapított cél általi jogsértés vizsgálata körében a joggyakorlat alapján – a fentebb ismertetettekkel összhangban – a megállapodást, az általa elérni kívánt célokat és azokat a gazdasági és jogi összefüggéseket kell figyelembe venni, amelyeknek részét képezi. A megállapodás, az általa elérni kívánt célok és a gazdasági és jogi kontextus elemzését pedig az eljáró versenytanács fentebb a megkívánt szintű bizonyítási mércének (vö. 151. pont) megfelelően elvégezte.

155. Az eljáró versenytanács a fentiek alátámasztására további bizonyítékként használta fel a Liebherr Kft. egyezségi eljárás során tett, a jogsértésben való részvételét elismerő, kifejezett nyilatkozatát.¹³¹

156. Az európai joggyakorlattal összhangban ugyanis a Tpv. és az egyezségi eljárásról szóló, a 2/2018. számú közleménnyel módosított 10/2017. számú közlemény lehetővé teszi az egyezségi nyilatkozatok bizonyítékként való felhasználhatóságát, hiszen kifejezetten

---

¹³⁰ Az árverseny lehetősége sem volt feltétlenül kizárt, hiszen [SZEMÉLYES ADAT] tanú akként nyilatkozott, hogy tudomása szerint a Bimonte Kft. is ugyanazokkal a feltételekkel kapta volna meg a darut a LIEBHERR központtól, mint a Liebherr Kft., emellett a vállalkozások esetenként beszerzési ár alatti ajánlatokat is tehetnek, amennyiben az egyéb előnyök szerzése okán (referencia szerzése, keresztfinanszírozás kiegészítő szolgáltatásokból stb.) érdekükben áll.

¹³¹ VJ/10-73/2024.

rendelkezik arról, hogy az csak jogszerű visszavonás esetében nem vehető figyelembe, illetve, hogy amennyiben az egyezségi eljárás az ügyfélnek felróhatóan befejeződik vagy megszakad, vagy a nyilatkozatot jogszerűtlenül vonja vissza, az bizonyítékként (továbbra is) felhasználható.¹³²

157. Az Európai Bizottság gyakorlatában szintén felhasználja bizonyítékként az egyezségi elismerő nyilatkozatokat.¹³³
158. A Kúria joggyakorlata¹³⁴ értelmében továbbá „[a] jogsértést elismerő egyezségi nyilatkozatban foglaltak nem csak az azt tevő, hanem a jogsértésben részt vevő, eljárás alá vont más vállalkozás esetében is a jogsértést alátámasztó, hiteles bizonyítékként felhasználhatók.” Ez összecseng az európai bíróságok ítélkezési gyakorlatával is.¹³⁵

VII.7. Csoportmentesség, egyedi mentesség

159. Az eljáró versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vontak magatartására a versenyeztetési eljárások kapcsán tanúsított gyakorlattal összefüggésben a vertikális szabályok nem alkalmazandók, mivel az horizontális összejátszás révén, versenytársak közötti együttműködés útján valósult meg.
160. A Tptv. 20. §-a alapján az egyedi mentesség feltételeinek fennállását a hatóságnak nem hivatalból kell vizsgálnia, hanem azokat annak a félnek kell bizonyítania, aki a mentesség kedvezményéből részesülni kíván. Mivel ilyen érvelést, a szükséges szintű bizonyítást az

---

¹³² A Tptv. 73/A. § (5) bekezdése értelmében: „Az egyezségi nyilatkozat a határozattal szembeni jogorvoslati határidő leteltéig és kizárólag akkor vonható vissza, ha az eljáró versenytanács előzetes álláspontjának, illetve azt követően határozatának tartalma az egyezségi nyilatkozatban foglaltaktól érdemben eltér, ideértve azt az esetet is, ha a kiszabott bírság összege a (3) bekezdés c) pontja szerinti összeget meghaladja. Ebben az esetben a (3) bekezdés a) pontja szerinti elismerő nyilatkozat bizonyítékként nem vehető figyelembe.”. Lásd továbbá az egyezségi eljárásról szóló közlemény 90. és 93. pontjait.

¹³³ Erre nézve lásd például a Bizottság döntését a Case COMP/38866 – Animal Feed Phosphates ügyben, melynek 52. pontja értelmében „The Commission relies on the whole body of evidence, including the clear and unequivocal acknowledgements by the settling parties of the facts and the legal qualification thereof contained in their settlement submissions, confirmed by them in their respective replies to the Statement of Objections.” (https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/38866/38866_1676_3.pdf), illetve C(2015) 432 final sz. döntését az AT.39861 – Yen Interest Rate Derivatives ügyben, melynek 97. pontja és annak a 86. lábjegyzete szerint: „In line with point 35 of Commission Notice on the conduct of settlement procedures ... the Commission has granted ICAP access to the settlement submissions made in this case. These submissions, including the acknowledgements contained in them, are corporate statements made by the relevant parties on the basis of [...]. The acknowledgements in the relevant settlement submissions corroborate the evidence on the file and are as such relied on by the Commission throughout the present Decision.” (https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39861/39861_4230_3.pdf)

¹³⁴ Ld. a Kúria Kfv.VII.38.167/2021/15. számú részítéletének 93. pontját (VJ/77/2016.), illetve a Kf.II.37.959/2018/14. számú határozatának 66. pontját, Kf.V.39.062/2020/4. számú ítéletének 50. pontját, Kfv.I.37.452/2023/3. sz. ítéletének 163., 238. pontját.

¹³⁵ Ld. az Európai Unió Törvényszékének T-433/16. számú Pometon ügyben hozott ítélete indokolásának 92-93. pontjait. „Az vitathatatlanul egyértelmű, hogy a jelen ügyben az, hogy a szóban forgó kartellben részt vevő négy vállalkozás elismerte véttségét, olyan körülmény, amely szoroson és elkerülhetetlenül kihathat az ugyanazon kartellben való részvétellel gyanúsított ötödik vállalkozás, vagyis a Pometon részvételével kapcsolatos tényekre. Ugyanakkor ha egy vállalkozás szabad belátása alapján úgy dönt, hogy a hibrid eljárást választja, ahelyett hogy vitarendezési beadványt terjesztene a Bizottság elé, nem állíthatja az ártatlanság vélelmének tiszteletben tartására hivatkozva azt, hogy a Bizottság mint a versenyszabályok tiszteletben tartására köteles hatóság, a vitarendezési határozatban teljes mértékben köteles figyelmen kívül hagyni a megállapodást kötő más vállalkozások által elismert egyes olyan tényeket, amelyek bár a vitarendezési eljárásban részt nem vevő felperes magatartásaira vonatkoznak, mégis relevánsak az említett kartell egésze fennállásának értékelése szempontjából.”

eljárás során az eljárás alá vontak nem terjesztettek elő, az egyedi mentesség feltételeinek teljesülése nem állapítható meg.

VII.8. Csekély jelentőség

161. Tekintettel arra, hogy a feltárt magatartás egy horizontális árrögzítést és piacfelosztást megvalósító, versenykorlátozó célú jogsértésnek minősül, így a vizsgált magatartásra a Tptv. 13. §-ának csekély jelentőségre vonatkozó kivétele nem alkalmazható.

VII.9. Eljárás alá vontak felelősége

162. A Tali-Immo Kft. ajánlatkérésével összefüggésben a Liebherr Kft. saját nyertességének biztosítása érdekében – az ajánlatkérő tudtával – ellenajánlat benyújtására kérte fel a Bimonte Kft.-t, amely az e-mailt megkapta, azzal kapcsolatban nem kérdezett vissza, attól el nem határolódott, ezzel szemben saját ajánlatát a Liebherr Kft. által számára megküldött ajánlat mint „referencia ajánlat” tartalmához igazítva, annál magasabb ajánlati árral és a vevőre nézve kedvezőtlenebb fizetési feltételekkel alakította ki, és küldte meg az ajánlatkérőnek, ezzel hozzájárulva a Liebherr Kft. nyertességéhez. A beszerzés azonban végül nem valósult meg.
163. Az egyeztetésben a Liebherr Kft. részéről az ajánlatok műszaki-tartalmi, illetve pénzügyi kérdéseikért felelős munkavállalók, a Bimonte Kft. részéről a tulajdonos-ügyvezető vettek részt.

VII.10. Összegzés

164. A fenti VII.6.-VII.9. fejezetekben részletesen kifejtettek okán az eljáró versenytanács megállapította, hogy a Tali-Immo Kft. 2019. évi toronydarú beszerzése érdekében lefolytatott ajánlatkérés kapcsán tanúsított magatartásukkal a Liebherr Kft. és a Bimonte Kft. a Tptv. 11. § (1) bekezdésébe ütköző, versenykorlátozó célú megállapodást valósítottak meg, amikor a Tptv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt módon egyeztették ajánlatadóik magatartásukat, árait, felosztva ezáltal az adott beszerzést.
165. Egyebekben az eljáró versenytanács az eljárást megszüntette.

VII.11. Jogkövetkezmény

166. Az eljáró versenytanács a jogsértés jellegére, súlyára, a közpénzek érintettségére tekintettel versenyfelügyeleti bírság kiszabását látja indokoltnak az eljárás alá vontakkal szemben.
167. A bírságösszeg megállapítása során az eljáró versenytanács a Tptv. rendelkezései mellett a GVH által a bírságolás kapcsán követett illetve a jövőben követni kívánt joggyakorlatot összefoglaló, a Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 1/2021. számú közleményével egységes szerkezetbe foglalt, 1/2020. számú, a versenykorlátozó megállapodásokra és összehangolt magatartásokra, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre, valamint a jelentős piaci erővel való visszaélésre vonatkozó tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság összegének megállapításáról szóló közleményére (a továbbiakban: Bírságközlemény) volt tekintettel.
168. A Bírságközlemény 8. pontja szerint az érdemi bírság meghatározásakor a GVH főszabályként a jogsértő vállalkozás által a jogsértés időtartama alatt az érintett piacon elért vagy becsült – releváns – forgalom jogsértés súlyától függő mértékét veszi alapul.

Ez biztosítja, hogy a jogsértéssel elért előnyhöz vagy okozott hátrányhoz, és a jogsértés időtartamához leginkább igazodó mértékű szankció kerüljön kiszabásra.

169. A 9. pont alapján a jogsértés súlyának értékelésekor a GVH a verseny veszélyeztetettsége körében veszi figyelembe a magatartás típusát. A GVH különösen súlyos jogsértésként tekint a Tpv. 13. § (3) bekezdésében meghatározott magatartásokra, azon belül is kiemelten a közbeszerzési eljárásokkal, minden – akár részben – közpénzből finanszírozott szervezet beszerzési pályázatával, valamint az Európai Unió (társ)finanszírozásával létrejövő projektekkel összefüggésben megvalósult versenykorlátozó magatartásokra, valamint a Vertikális Kormányrendeletben és az EU Vertikális Rendeletben ekként meghatározott magatartásokra.
170. Végül a 10. pont alapján a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége értékelése során a jogsértés tényleges, illetőleg valószínűsített és/vagy potenciális hatását és azt is értékelheti a GVH, hogy a magatartás milyen mértékben valósult meg ténylegesen. Ezt befolyásolhatja továbbá a releváns piac, a termék és a vevők egyéb jellemzői, továbbá a jogsértés esetleges tovagyűrűző hatása.

A jogsérelem súlya és a jogsértő állapot időtartama

171. A jelen ügyben az eljáró versenytanács releváns forgalomként az érintett tender nyertes ajánlatának nettó értékét vette figyelembe, azzal, hogy a Bírágközlemény 10. pontjának megfelelően figyelemmel volt arra is, hogy a jogsértőnek talált esetben annak piaci hatása viszonylag alacsony volt, mivel a tender nem valósult meg. Ezt a szempontot a nyertes Liebherr Kft. esetén akként érvényesítette az eljáró versenytanács, hogy csak a tenderérték 50%-át vette figyelembe, míg a csak támogató ajánlatot adó Bimonte Kft. esetén a tenderérték 25%-ával kalkulált.
172. A fentieknek megfelelően a releváns forgalom az alábbiak szerint alakul az egyes eljárás alá vontakat illetően:
- Liebherr Kft.: 151.021.806 Ft
  - Bimonte Kft.: 75.510.903 Ft
173. A jogsértés súlyának értékelésekor az eljáró versenytanács a verseny veszélyeztetettsége körében figyelembe vette, hogy a Bírágközlemény értelmében a GVH különösen súlyos jogsértésként tekint a közbeszerzési eljárásokkal, egyéb (hazai vagy uniós) költségvetési forrásokat, támogatásokat érintő beszerzési eljárásokkal összefüggésben megvalósult versenykorlátozásra. Az eljáró versenytanács figyelembe vette továbbá, hogy a versenykorlátozás a legsúlyosabb kategóriába tartozó piacfelosztó és áröngzítő magatartás volt, mivel a pályázat által megteremtett versenyhelyzet védelme nem tekinthető kisebb jelentőségűnek vagy kevésbé fontosnak, mint egy „normál” versenyhelyzet (mindazonáltal az ajánlatkérő közrehatását a külső körülmények között az eljáró versenytanács az eljárás alá vontak javára értékeli). Ezen belül ugyanakkor az eljáró versenytanács a tényleges súlyszám meghatározása során figyelemmel volt a megállapított jogsértés körülményeire, a verseny veszélyeztetettségét illetően a hosszú időn át tanúsított egységes, folyamatos, komplex jogsértésekhez illetőleg a közbeszerzési eljárások vagy más, közpénzt is érintő tenderkiírások felek közötti tudatos, szándékos felosztásához képesti eltérésekre.

174. A jogsértés hatása körében, részben a jogsértő vállalkozások piaci helyzetével is összefüggésben az eljáró versenytanács figyelemmel volt arra is, hogy a Liebherr Kft. márkaképviselőként az érintett piac jelentős szereplője, a Bimonte Kft. viszont csak marginális szerepet tölt be a toronydaruk értékesítésében, hiszen ez nem tartozik a szorosan vett tevékenységei közé. A jogsértés azonban csak egyetlen kisértékű tendert érintett, így a piaci hatást, a jogsértő felek piaci részesedését is ehhez igazodóan, alacsony súllyal vette figyelembe az eljáró versenytanács.
175. Ezen túlmenően az eljáró versenytanács a jogsértés súlya, azaz a verseny veszélyeztetettsége és a jogsértés hatása körében releváns további szempontok (mint pl. a különböző versenyméretű érintettség, az érintett fogyasztói kör és a termék jellege, más piacokra tovagyűrűző hatások léte stb.) közül további súlyosítást indokló körülményt nem azonosított (azt is értékelve, hogy a beszerzés meg nem valósulása miatti mérsékelt piaci hatást a releváns forgalom számításának módja, a tenderérték csak egy bizonyos hányadának kalkulációba vonása már eleve figyelembe vette). A fentebb kifejtett körülmények mérlegelésének eredményeként a Liebherr Kft. esetében 11,5%-os, a Bimonte Kft. esetében 10%-os arányszám adódott (a maximálisan lehetséges 30% helyett).

Jogsértéssel elért előny

176. A jogsértéssel elért előny számszerűsítéséhez a jelen eljárásban nem állt rendelkezésre elegendő információ, így attól az eljáró versenytanács eltekintett.

A magatartás felróhatósága

177. A Bírságközlemény 13. pontja szerint a GVH súlyosító körülményként veszi figyelembe a pusztán a jogszabálysértés elkövetésében megnyilvánuló szintet meghaladó mértékű felróhatóságot. Kiemelt fokú felróhatóságnak tekinti a GVH, ha a jogsértés elkövetésére bizonyíthatóan annak jogsértő jellege tudatában, szándékosan került sor. A GVH a szándékos elkövetés irányába mutató körülménynek tekinti különösen, ha a jogsértés közbeszerzésen, közpénzből (is) finanszírozott szervezet beszerzési pályázatán, valamint az Európai Unió és/vagy a Magyar Állam (társ)finanszírozásával létrejövő pályázaton való összejátszás révén valósul meg, vagy ha a vállalkozás a jogsértés titokban tartását szolgáló lépéseket tesz, illetőleg ha a vállalkozás a jogsértés hatékonyabb megvalósítása érdekében további intézkedéseket foganatosít. Ugyancsak magasabb fokú felróhatóságra utalhat, ha a vezető tisztségviselők (is) érintettek a jogsértés elkövetésében.
178. A magatartás felróhatóságát illetően az eljáró versenytanács rámutat, hogy jelen esetben a jogsértés állami támogatás igénybevételével megvalósítandó beszerzésen való összejátszás révén valósult meg, és a Bimonte Kft. részéről megállapítható a vezető tisztségviselő részvétele, így a felróhatóságot az eljáró versenytanács kiemelt fokúnak tekinti. Ezen belül ugyanakkor az eljáró versenytanács mindkét eljárás alá vont esetében a lehető legenyhébb súlyosítást alkalmazta, mivel a Bimonte Kft.-nél a vállalkozás méretére tekintettel az ügyvezető operatív működésben (s ennek folyamányaként az esetleges versenykorlátozó egyeztetésekben) való részvétele természetszerűbb, ezért kevésbé súlyosan értékelendő, továbbá mivel kifejezett szándékosságra, konspirációra utaló körülmény nem vált ismertté.
179. Az eljárás alá vontak jogsértésben betöltött szerepével összefüggésben – a Bírságközlemény 15. pontjára is figyelemmel – az eljáró versenytanács rámutat, hogy a

versenykorlátozó magatartás aktívabb szereplője, szervezője a Liebherr Kft. volt, ami esetében kis fokú súlyosítást alapoz meg.

A jogsértő magatartás ismételt tanúsítása, gyakorisága

180. Az eljárás alá vontak nem minősülnek visszaesőnek.

Egyéb szempontok: külső körülmények, elrettentés, törvényi maximum, vállalkozáscsoporti felelősség

181. Azt a fenti VII.6.2. fejezetben részletesen elemzett körülményt, hogy az egyeztetés tényéről az ajánlatkérő legalábbis tudomással bírt, az eljárás alá vontak mozgásterét, cselekvési autonómiáját azonban nem zárta ki, az eljáró versenytanács – korábbi, bíróság által is jóváhagyott gyakorlatával összhangban – a külső körülmények között értékeli, mivel ez a jogsértésben érintett szereplők magatartásán kívül álló tényező, s ennyiben analóg a Bíróságközlemény által a külső körülmények között értékelni rendelt állami ráhatással. Az eljáró versenytanács kiemelt súlyú enyhítő körülményként azonosította azt, hogy a Tali-Immo Kft. tendere kapcsán nem zárható ki az ajánlatkérő érintettsége, közrehatása, az egyeztetésekről való tudomása.

182. Mindezeket együttesen mérlegelve az eljáró versenytanács a Liebherr Kft.-nél kismértékű, a Bimonte Kft.-nél közepes mértékű bírságcsökkentést látott indokoltnak.

183. A fentiek alapján kalkulált bírságösszeg az egyes eljárás alá vontak esetében az alábbiak szerint alakul:

- Liebherr Kft.: 16.499.132 Ft,
- Bimonte Kft.: 6.795.981 Ft.

184. Ezen bírságösszeg a Liebherr Kft. esetében nem éri el az eljárás alá vont előző évi nettó árbevételének 10%-át kitevő törvényi maximumot, és az eljáró versenytanács – figyelemmel az érintett eljárás alá vont méretére, teljesítőképességére, a jogsértésben betöltött szerepére, valamint a speciális és generális prevenció céljára is – sem látja indokoltnak korrekció alkalmazását. A Bimonte Kft. esetében versenyfelügyeleti bírság kiszabására nincsen lehetőség, mivel az eljárás alá vont az előző üzleti évben nem ért el árbevételt, és a rendelkezésre álló adatok szerint nem azonosítható releváns vállalkozáscsoport sem. Tekintettel továbbá arra, hogy a Bimonte Kft. érdemi piaci tevékenységet már néhány éve nem fejt ki, gazdasági tevékenységét fokozatosan befejezi (ennek jeleként értékelhető a 2024. évi árbevétel hiánya is), így az eljáró versenytanács egyéb szankció (magatartási jellegű kötelezettség) alkalmazását is okafogyottnak értékeli.

Az eljárást segítő együttműködő magatartás

Engedékenységi

185. Az eljáró versenytanács előzetesen megjegyzi, hogy mivel jogsértést kizárólag a Tali-Immo Kft. 2019. évi beszerzése kapcsán állapított meg, így az engedékenységi kérelem értékelésére is csak ezen vonatkozásban kerülhet sor.

186. Az eljáró versenytanács a Liebherr Kft. engedékenységi kérelme kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmezővel szemben a bírság mellőzésére nincs lehetőség, azonban a bírság csökkentésének feltételei adottak. Az említett eljárás alá vont

ugyanis az eljárás megindítását és a VJ/44/2021. számú ügyben lefolytatott helyszíni kutatás foganatosítását követően adta be kérelmét, így a Tpvt. 78/A. § (2) bekezdés a) pontja szerinti mentesség nem alkalmazható, s a Tpvt. 78/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti mellőzésnek sincs helye, mivel a kérelem benyújtásának időpontjában a GVH már elegendő bizonyítékkal rendelkezett a jogsértés bizonyításához, a kérelmező által csatolt, releváns irati bizonyítékok már a GVH rendelkezésére álltak, különösen az utólagos bírói engedély¹³⁶ révén.¹³⁷

187. A kérelem és az ahhoz fűzött magyarázatok mindazonáltal a Tpvt. 78/A. § (3) bekezdés értelmében vett jelentős többletértéket képviselnek, mert a kérelem és annak kiegészítése részletesen tartalmazza a Liebherr Kft. által elkövetett jogsértés körülményeinek, pontos motivációjának leírását, továbbá az eljárás alá vontak közötti gazdasági kapcsolat ismertetését. Emellett, az egyik 2017. évi beszerzéshez kapcsolódóan benyújtott irati bizonyíték, amellyel a GVH korábban nem rendelkezett, a felek közötti versenyhelyzet értékelése szempontjából hasznosnak bizonyult.
188. A kérelmező emellett a Tpvt. 78/A. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt teljes körű, folyamatos, jóhiszemű együttműködési kötelezettségének is megfelelt, így különösen az Engedékenységi Közlemény¹³⁸ 27. b) pont bb) alpontjával összhangban rendelkezésre állt további információ szolgáltatására (pl. ügyfélmeghallgatása keretében kimerítő előadást nyújtott a Bimonte Kft. jogsértésben betöltött szerepével kapcsolatban), és a bc) alpontnak megfelelően a GVH rendelkezésére bocsátotta korábbi alkalmazottjának elérhetőségét, akit a hatóság az ügyben tanúként hallgatott meg.
189. Az eljáró versenytanács a Liebherr Kft. esetében a fentebbiek szerint meghatározott bírságösszeg 35%-os csökkentését látta indokoltnak, mivel a Liebherr Kft. által a GVH rendelkezésére bocsátott többletbizonyítékok és magyarázatok mennyisége a megállapított jogsértéshez képest viszonylag csekélyebb, az eljárás eredmény(esség)éhez való hozzájárulásuk mérsékeltebb. A Liebherr Kft. esetében alkalmazott csökkentés mértéke – az Engedékenységi Közlemény 10. pontjával összhangban – tükrözi azt, hogy mennyiben járult hozzá az ügyfél közreműködése – tartalmi és időbeli értelemben – a jogsértés feltárásához. E körben az eljáró versenytanács az alábbi tényezőket mérlegelte:
- az engedékenységi kérelem benyújtására az ügyindítást követően, de a vizsgálat viszonylag korai szakaszában került sor,
  - a kérelem a GVH rendelkezésére állóhoz képest új irati bizonyítékot csak szűk körben tartalmazott,¹³⁹ inkább kiegészítő magyarázattal szolgált a jogsértés

¹³⁶ VJ/10-2/2024., VJ/10-3/2024.

¹³⁷ Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az utólagos bírói engedély révén beszerzett irati bizonyítékokon túli bizonyítékot a többi, jelen eljárásban vizsgált ajánlatkérés esetében sem tartalmazott a kérelem. Az engedékenységi kérelem kizárólag egyes, 2017. évi ajánlatkérések kapcsán tartalmazott olyan irati bizonyítékokat, amelyek nem álltak a GVH rendelkezésére a benyújtás időpontjában, ugyanakkor ezeket a Liebherr Kft. csak a „teljesség kedvéért” csatolta, és hangsúlyozta, hogy ezen ajánlatkérésekkel kapcsolatos esetleges jogsértések már elévültek.

¹³⁸ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa elnökének 14/2017. közleménye a Tpvt. 78/A. §-a szerinti engedékenységre vonatkozó szabályok alkalmazásáról (egységes szerkezetben az azt módosító 1/2021. és 1/2023. közleménnyel)

¹³⁹ A jelen határozat 120. lábjegyzetében hivatkozott bizonyítékot az eljárás alá vont nyújtotta be engedékenységi kérelme keretében, így olyan irati bizonyítékot is a GVH rendelkezésére bocsátott, amellyel a hatóság korábban nem rendelkezett.

körülményei vonatkozásában, különösen az eljárás alá vontak közötti kapcsolat háttérét, az ellenajánlat kifejezés értelmezését illetően, továbbá megerősítette, hogy a pályázati feltételek következtében a versenyhelyzet „újra” megnyílt,

- bár a Liebherr Kft. elismerte, hogy jogsértést követett el, engedékenységi kérelmében azt egy potenciális versenykorlátozó hatású magatartásként mutatta be. Noha a versenytanács gyakorlata szerint az engedékenységi kérelem elfogadhatóságának nem feltétele a helyes jogi minősítés, még professzionális jogi képvisellel eljáró, nemzetközi háttérű kérelmező esetén sem, a kérelem hozzáadott értékét, így az annak révén elérhető csökkentés mértékét befolyásolja, hogy a kérelem mennyiben segíti elő a GVH munkáját a magatartás értékelése szempontjából.

Egyezségi eljárás

190. Az eljáró versenytanács az egyezségi eljárásban részt vett és egyezségi nyilatkozatot tett Liebherr Kft. esetében – az érintett eljárás alá vonttal létrejött közös állásponttal összhangban – az egyezsége tekintettel a bírság mértékét 20%-kal csökkentette.

A megállapított bírság

191. A fentebb részletesen kifejtettek tekintettel az eljáró versenytanács a Liebherr Kft.-vel szemben 7.424.610 Ft összegű versenyfelügyeleti bírságot szab ki.

Fizetési nehézségek figyelembevétele

192. Az eljáró versenytanács végül tájékoztatja az eljárás alá vontakat, hogy a Tpv. 62/C. § (1) bekezdése alapján, ha a kötelezés jellege megengedi, részletekben történő teljesítés is megállapítható. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése értelmében a kötelezett a teljesítési határidő lejárta előtt benyújtott kérelmében annak igazolásával kérheti a kötelezettséget megállapító döntést hozó vizsgálótól, illetve eljáró versenytanácstól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, hogy rajta kívül álló ok lehetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene. A (4) bekezdés rögzíti, hogy a teljesítési határidő lejárta után az ügyfél - feltéve, hogy a végrehajtást még nem rendelték el - a (2) bekezdésben meghatározott okból igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás elrendeléséről is.
193. A fizetési kedvezmény iránti kérelmet a Bírságközlemény III.8. fejezetében foglalt szempontokra figyelemmel indokolni, és adatokkal, okiratokkal megfelelően alátámasztani szükséges.

VIII.

Eljárási kérdések

194. A GVH hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 45. §-a, illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.
195. A Tpv. XII/A. fejezete rendelkezik a Gazdasági Versenyhivatal döntésének végrehajtásáról. A Tpv. 84/A. § alapján a végrehajtásra a fejezetben nem szabályozott

kérdésekben az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a végrehajtást a vizsgáló rendeli el.

196. A Tpv. 84/C. §-a értelmében ha a kötelezett pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, illetve az állam által előlegezett költség után a megelőlegezés időtartamára az adózás rendjéről szóló törvény szerinti késedelmi pótlékkal azonos módon számított mértékű késedelmi pótlékot fizet.
197. Az Ákr. 133. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény vagy kormányrendelet másként nem rendelkezik – a döntést hozó hatóság, másodfokú döntés esetén pedig az elsőfokú hatóság rendeli el. Az Ákr. 134. §-a értelmében a végrehajtást – ha törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati hatósági ügyben helyi önkormányzat rendelete másként nem rendelkezik – az állami adóhatóság foganatosítja.
198. A Tpv. 81/A. §-a alapján a jogorvoslatra az e fejezetben nem szabályozott kérdésekben az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni. Az Ákr. 112. § szerint a hatóság határozata ellen önálló jogorvoslatnak van helye, a 113. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási per kérelemre induló jogorvoslati eljárás. A 114. § (1) bekezdése szerint az ügyfél – az önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.
199. A Tpv. 82. § (5) bekezdése alapján az eljáró versenytanács vagy az eljáró versenytanács előadó versenytanácsstagjának önálló jogorvoslattal támadható végzése a végzés közlésétől számított nyolc napon belül támadható meg közigazgatási perben.
200. A joggyakorlat értelmében egy okiratba foglalható a határozat és a végzés, illetve több határozat vagy végzés. Ha a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen is jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.
201. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. §-ának (7) bekezdése szerint, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon 2018. január 1-jétől közigazgatási pert kell érteni. A közigazgatási per szabályait a Kp. határozza meg.
202. A Kp. 29. §-ának (1) bekezdése az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait rendeli megfelelően alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. §-ának (1) bekezdése szerint a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Dáptv.) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan – a Dáptv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon – nyújthat be a bírósághoz.
203. A Dáptv. 19. § (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az államigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és az ügyfél jogi képviselője.
204. A Dáptv. 19. § (5) bekezdése szerint, ha jogszabály egy nyilatkozat megtétele vonatkozásában az elektronikus kapcsolattartást – vagy az elektronikus kapcsolattartás módját – kötelezővé teszi, az e követelménynek meg nem felelő nyilatkozat – törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott esetek kivételével – érvénytelen.

205. A Kp. 39. §-ának (6) bekezdése szerint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs. Ugyanakkor a Kp. 50. §-a szabályozza az azonnali jogvédelem iránti kérelmet az alábbiak szerint. Akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet. Azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése is. A kérelem benyújtható a keresetlevéllel együtt is. Ha nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be, a kérelmet a bírósághoz kell benyújtani. A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.
206. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 37. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárásért az Itv.-ben megállapított illetéket kell fizetni.
207. Az Itv. 45/A. § (2) bekezdése alapján az illeték alapjára a 39-41. §§-ban foglaltakat, az illeték mértékére a 42. §-ban foglaltakat kell alkalmazni a marasztalási perben, valamint akkor, ha az eljárás tárgya adó-, illeték-, adójellegű kötelezettséggel, társadalombiztosítási járulék- vagy vámkötelezettséggel, versenyfelügyeleti üggyel, sajtótermékkel és a panaszügyek kivételével médiaszolgáltatással, továbbá elektronikus hírközléssel vagy közbeszerzéssel kapcsolatos.
208. Az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján a közigazgatási bírósági eljárásban a felet illetékfeljegyzési jog illeti meg. Az Itv. 59. § (1) bekezdése szerint az, akit tárgyi illetékfeljegyzési jog illet meg, mentesül az illeték előzetes megfizetése alól. Ilyen esetben az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

Budapest, 2025. július 3.

Váczi Nóra
előadó versenytanácsstag

dr. Dudra Attila
versenytanácsstag

dr. Pánczél Márk
versenytanácsstag